

№ 243 (20756)

2014-рэ илъэс ШЭМБЭТ ТЫГЪЭГЪАЗЭМ и 20

> кыхэтыутыгьэхэр ыкіи нэмыкі къэбархэр тисайт ижьутьотэцтых WWW.ADYGVOICE.RU

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Джыри сабый 480-рэ чэзыум хэкІыгъ

Мыекъуапэ идэхьагъоу урамышхоу Курганнэмрэ Юннатхэм яурамрэ зыщызэоліэрэ чіыпіэм илъэскіэ узэкіэіэбэжьмэ кіэлэціыкіу Іыгъыпіитіу щырагъэжьэгъагъ.

Ахэм яшІын кІымафи гъэмафи зэпагъэугъэп, псэолъэшІхэм ахэр зы илъэскІэ аухынхэу щытыгъэти, япшъэрылъ агъэцэкІагъ. КІэлэцІыкІу Іыгъыпіитіур тыгъуасэ къызэіуахыгъ. Сабый 480-мэ мыхэм чІыпІэ къащаратыгъ, ахэр къэлэ чэзыум хэкІыгъэх.

КІэлэцІыкІу ІыгъыпІэхэр зы чІыпІэ, зы щагу щашІыгъэх. Натуралист ныбжьыкІэхэм ястанциещтыгъэм ичІыгу ахэр щагъэпсыгъэх. Ящагухэри яадресхэри зэтефыгъэх. Зыр Юннатхэм яурам тет, адрэм урамэу КурганнэкІэ иадрес макІо.

Мы унэхэм якъызэlухын мэхьанэшхо зиІэ хъугьэ-шІагьэу къалэми республикэми ятарихъ хэхьащт. Сыда пІомэ кІэлэцІыкІу ІыгъыпІэ зэтегьэпсыхьэгъитту зы илъэскіэ ашіыгъ, а зы мафэм сабыйхэр ачІэхьажьыгъэх. ЩыІэныгъэм ащ фэдэ бэрэ хэхъухьэрэп.

КІэлэцІыкІу ІыгъыпІэхэм якъызэІухын фэгъэхьыгъэ мэфэкІым хэлэжьагъэх АР-м и ЛІышъхьэу ТхьакІущынэ Ас-

лъан, Премьер-министрэу КъумпІыл Мурат, Мыекъопэ къэлэ администрацием ипащэу Александр Наролиныр, АР-м гъэсэныгъэмрэ шІэныгъэмрэкІэ иминистрэу Хъуажъ Аминэт, депутатхэр, псэольэшіхэр, ежь кІэлэцІыкІу ІыгъыпІэхэм яІофышІэхэр.

МэфэкІыр къызэІуихыгъ АР-м и Ліышъхьэу Тхьакіущынэ Аслъан.

— Чэзыум ежэгъэ ны-тыхэмкІэ, сабыйхэмкІэ непэ мэфэ гушІуагъу. КІэлэцІыкІу Іыгъыпіитіу къызэіутэхы. Тапэкіи кІэлэцІыкІу ІыгъыпІэхэр тшІыщтых, ар къыделъытэ Адыгеим хэхъоныгъэ егъэшІыгъэным

(Икіэух я 2-рэ нэкіуб. ит).

Совет зэхащэнэу пшъэрылъ афишІыгъ

Адыгеим и Ліышъхьэу Тхьакіущынэ Аслъан ціыфым ифитыныгъэхэмкіэ Уполномоченнэу Адыгэ Республикэм щы В Анатолий Осокиным, предпринимательхэм яфитыныгъэхэм якъэухъумэнкіэ Уполномоченнэу Адыгэ Республикэм щыіэ Зэфэс Владислав, кіэлэціыкіухэм яфитыныгъэхэм якъэухъумэнкіэ Уполномоченнэу Адыгэ Республикэм щы В Александр Ивашиным тыгъуасэ зэјукјэгъу адыријагъ.

едмехестиныты мифиПД ишъхьафитыныгъэрэ икъоу къэухъумэгъэнхэм фэшІ ТхьакІущынэ Аслъан пшъэрылъ афишІыгъ граждан обществэм хэизы егратинечинения видиности - е на мехестинить мехфици гион Совет Адыгэ Республикэм и Ліышъхьэ дэжь щызэхащэнэу. Республикэм и ЛІышъхьэрэ Урысые Федерацием и Президент иупчІэжьэгъоу, граждан обществэм хэхъоныгъэ егъэшІыгъэнымкІэ ыкІи ціыфым ифитыныгьэхэмкіэ Советэу Урысые Федерацием и Президент дэжь щызэхэщагьэм итхьаматэу Михаил Федотовымрэ мы Іофыгъом тапэкІэ тегущыІэгъагъэх.

Регион Советзу Адыгэ Республикэм и ЛІышъхьэ дэжь щызэхащэщтым мыкоммерческэ организациехэмрэ хэбзэухъумакІохэмрэ ялыкІохэр хагъэхьанхэу рахъухьэ. Граждан обществэм хэхъоныгъэ егъэшІыгъэнымкІэ ыкІи цІыфым ифитыныгъэхэмкІэ Советэу Урысые Федерацием и Президент дэжь щызэхэщагъэм 2004-рэ илъэсым щегъэжьагъэу Іоф ешіэ.

ЗэІукІэгъум илъэхъан Адыгеим иуполномоченнэхэм республикэм и ЛІышъхьэ къыфа-Іотагь Урысые Фелерацием и Президентэу Владимир Путиным тыгъэгъазэм и 5-м уполномоченнэхэм Москва зэlукlэгьоу щадыри агьэм пшъэрылъэу къыщигъэнэфагъэхэм афэгъэхьыгъэу.

— ШъуиІофшІэн цІыфхэм лъэшэу ящык агъэу щыт. Іофш Іэным, псэупІэм япхыгъэ яфитыныгъэхэр, ясоциальнэ, яэкономикэ, яполитикэ фитыныгъэхэр къаухъумэнхэм фэшІ цІыфхэм уполномоченнэхэм зафагъазэ. Шъо полномочиябэ къышъуфэгъэзагъ, хабзэм республикэм щыдэмыхынхэмкІэ ахэр нахь шІуагъэ къытэу шъо жъугъэфедэнхэ шъулъэкІыщт. Гъэцэкіэкіо хабзэр зыіэ илъхэри зэдэлэжьэныгьэ къыжъудыряІэным, цІыфхэм зыкъызэрэшъуфагъэзэрэ Іофыгъохэм язэшІохынкІэ Іоф къыжъудашІэным сыдигъуи фэхьазырых, — къы-Іуагъ ТхьакІущынэ Аслъан.

ЦІыфым ифитыныгъэхэмкІэ Уполномоченнэу Адыгэ Республикэм щыІэ Анатолий Осокиным къызэриІуагъэмкІэ, псауныгъэм икъэухъумэнкІэ ыкІи кІэлэцІыкІу ІыгьыпІэхэм чІыпІэ къащыратынымкІэ закъызэрафагъэзэрэ тхылъхэм япчъагъэ мы илъэсым фэди 1,5-кІэ нахь макІэ хъугьэ. Ар зэпхыгъэр кіэлэціыкіу іыгъыпіэхэм яшІынкІэ, Іэзэгъу уцхэр аІэкІэгъэхьэгъэнхэмкІэ, псауныгьэм икъэухъумэн уахътэм диштэу зэхэщэгьэнымкІэ республикэм ихэбзэ Іэшъхьэтетхэм Іофтхьабзэу зэрахьагьэхэр ары. Мы илъэсым пыкІыгъэ мэзэ 11-м къыкІоцІ цІыфым ифитыныгъэхэмкІэ Уполномоченнэм иаппарат нэбгырэ 627-мэ зыкъыфагъэзэгъагъ. Унэ-коммунальнэ хъызмэтым иІофшІэн фэгъэхьыгъэу тхьаусыхэ тхылъэу къырахьылІагъэр нахьыб (процент 41-рэ). Закъыфэзгъэзагъэхэм япроцент 54-мэ яІофыгьохэр зэшІуахынхэ альэкІыгъ.

Предпринимательхэм яфитыныгъэхэм якъэухъумэнкІэ Уполномоченнэм икъулыкъоу блэкІыгъэ илъэсым Іоф зышІэу езыгъэжьагъэм мэхьанэу иІэм зыкъиІэтыгъ. Предпринимательхэм яфитыныгъэхэм якъэухъумэнкІэ ыкІи хабзэр зыукъорэ предпринимательхэм ябэныжьыгъэнымкІэ Іофэу ашІэрэр лъагъэкІотагъ.

КІэлэцІыкІухэм яфитыныгъэхэм якъэухъумэн епхыгъэ Іофыгъохэм лъэшэу анаІэ атырагъэты. Ежь кІэлэцІыкІухэри мы Іофым къыхагъэлэжьэнхэу рахъухьагъ. КІэлэцІыкІухэм яфитыныгъэхэмкІэ Уполномоченнэу Адыгэ Республикэм щыІэм дэжь кіэлэціыкіу общественнэ Совет щызэхащагъ. Адыгеим ирайон пэпчъ икІэлэцІыкІу общественнэ организациехэм яліыкіохэр ащ хэхьагьэх.

> АР-м и Лышъхьэ ипресс-къулыкъу_

Тыгъэгъазэм и 20, 2014-рэ илъэс «Адыгэ макь»

Джыри сабый 480-рэ чэзыум хэкІыгъ

фэзымыхьыщтхэм ахашІыкІыгь. ЯтІонэрэ унэу кІэлэцІыкІу ІыгъыпІэу N 22-ри зышІыгъэр «МАРКСервисыр» ары. Унэм ишын зэкіэмкіи сомэ миллиони 128-рэ мин 780-рэ тефагъ. Аш щыщэу миллиони 108-рэ мин 499-м ехъурэр федеральнэ бюджетым къытІупщыгъ, адрэр республикэ бюджетым иахъщ. Ащ нэмыкіэу Іахьтедзэу чіыпІэ бюджетым сомэ миллиони 2-рэ мин 343-м ехъу къыхэкіыгъ. Кіэлэціыкіу іыгъыпіэ пэпчъ сабый 240-мэ ателъытагьэу гьэпсыгьэ. Арышъ, тыгъэгъазэм и 17-м ыкІи тыгъуасэ атыгъэ кІэлэцІыкІу Іыгъыпіитіумэ яшіуагъэкіэ къэАщ кІощт сабыйхэми егъэблэгъэ тхылъхэр афагъэхьыгъэх. Ащи сабый 240-рэ щаІыгъыщт. Арышъ, зы илъэсым МыекъуапэкІэ нэбгырэ 960-м чэзыур къанэсыгъ.

АР-м гъэсэныгъэмрэ шІэныгъэмрэкІэ и Министерствэ зэрилъытэрэмкІэ, тыгъэгъазэм и 1-м ехъулІзу МыекъуапэкІз чэзыум джыри сабый 4109рэ хэт. Ащ щыщэу илъэси 3-м нэмысыгъэу сабый 4044рэ джыри чэзыум ежэ, ау илъэси 3-м къыщегъэжьагъэу 7-м нэсэу хэтыр мэкІэ дэд сабый 65-рэ мэхъу.

КІэлэціыкіу Іыгъыпіэхэм яшІын, ятын непэ къэралыгъом ипащэхэм мэхьанэшхо раты. Ащ ишыхьат кІэлэцІыкІу Іыгъыпіэм кіонэу ежэхэрэм чэзыу ямыІэным ехьылІагъэу УФ-м и Президент унашъоу ышІыгъэр. Ащ «майскэ унашъокіэ» еджэх. Илъэси 3-м къыщегъэжьагъэу 7-м нэс зыныбжь сабыйхэм зэкІэми кІэлэцІыкІу ІыгъыпІэм чІыпІэ щагъотыным ар ехьыліагъ.

Мы аужырэ илъэсхэм сабыеу къэхъурэм ипчъагъэ зэрэхахъорэм чэзыум хэтыр нахьыбэ ешІы. Ащ елъытыгъэу кІэлэцІыкІу ІыгъыпІэхэр шІыгъэнхэр къэралыгъомкІэ пшъэрылъышхоу щыт. Ау етІани мы Іофым нахь мэхьанэ къезытырэр гъэсэныгъэм фэгъэхьыгъэ хэбзэгъэуцугъэу 2013-рэ илъэсым аштагъэр ары. Ащ кІэлэцІыкІу ІыгъыпІэм истатус зэблихъугъ, имэхьанэ къыІэтыгъ. ЕджапІэм пэмыхьэгъэ сабыйхэм ягъэсэныгъэ общэ гъэсэныгъэм иапэрэ лъэоянэу хэбзэгъэуцугъэм елъытэ.

Ар къыдалъытэзэ, кІэлэцІыкіу Іыгъыпіэхэр еджапіэхэм къащызэlуахых, зэгорэм кlэлэціыкіу іыгъыпіагъэхэу нэмыкі

(ИкІэух).

ипрограммэ. Непэ сигуапэу сабыйхэми, ахэм янэ-ятэхэми. кІэлэцІыкІу ІыгъыпІэхэм Іоф ащызышІэщтхэми сафэгушІо, къыІуагъ ЛІышъхьэм.

Къалэм ипащэу Александр Наролиным гущыІэр зыратым, кlэлэцlыкly lыгъыпlитlум яloфышІэхэм игуапэу къафэгушІуагъ, сабыйхэм псауныгъэ пытэ яІэнэу, ахэр еджапІэм дэгьоу фагьэхьазырынхэу къафэлъэlуагъ. ПсэолъэшІхэу Цуекъо Мурат зипащэхэр лъэшэу егугъухэзэ унэхэр зэрашІыгъэм

пае зэрафэразэр Александр Наролиным къыІуагъ.

ЕтІанэ ТхьакІущынэ Аслъанрэ Александр Наролинымрэ лентэр зэпаупкіи, кіэлэціыкіу ІыгъыпІитІум язэу N 22-м цІыфхэр чІэхьагьэх. ХьакІэхэм къарагъэлъэгъугъ унэ кloціхэр зэрэгъэпсыгъэхэр. Непэрэ мафэм диштэрэ псэуалъэхэр ачІагьэуцуагьэх, кІэракІэу зэгъэфагъэх, нэфынэх, гуІэтыпіэх. Шхапіэм, спортзалым ящыкІэгъэ Іэмэ-псымэхэр ачІэтых.

Джы орэеджапі, орэкіэлэціыкіу іыгъыпі зышіынэу зытефэрэ псэолъэшІ организацием ар ышІырэ къодыеп, зэкІэ лъэхэри ащ къещэфых, еугъоих, шъхьафыкІыгъэ псэолъапхъэегъэуцух. Ар еджапіэмэ, дос- хэу кіэлэціыкіухэм зэрар къа- Іыгъыпіэм тырагъэпсыхьэрэр.

кэм, столым, шкафхэм къащегъэжьагъэу шхапІэм ищыкІэгъэ джэмышхым нэсыжькІэ псэолъэшІ организацием пшъэдэкІыжь ехьы. Ащ фэдэу кІэлэцыкіу Іыгъыпіэу N 21-м игъэпсын ООО-у «МАРКСервисым» сомэ миллиони 137-рэ мин 688-м ехъу тыригъэк одагъ. Ащ щыщэу миллиони 108-рэ мин 499-м ехъурэр федеральнэ бюджетым къыхэкІыгъ. КІэлэцІыкІу ІыгьыпІэм изэтегьэпсыхьан пэјухьанэу Іахьтедзэу чІыпІэ бюджетым миллиони 3-рэ мин 343-м ехъу къы-

Псэуалъэм ишІын илъэсыбэм тельытэгьэ хэушъхьафыкІыгъэ программэу Мыекъуапэ икіэлэціыкіухэу еджапіэм чІэмыхьагъэхэм гъэсэныгъэ ягъэгъотыгъэным фэгъэхьыгъэм къыхеубытэ. Проектыр ашІы зэхъум чІыпІэ чІыопсым

лэ чэзыум сабый 720-рэ хэ-

Унэу атыгъэхэм джыри зы къакІэлъыкІощт. Мы илъэсыр имыкІызэ аухынэу мэгугъэх ыкіоцікіэ ищыкіэгьэщт псэуа- изытет къыдальытагь, хэу- Іэзапіэу «Солнышко» зыціэгьэ учреждениеу джы кІэлэцІыкІу

лъэныкъокІэ агъэфедэ хъугъагъэхэр къа ахыжьых. Сыдэу щытми, икІыгъэ илъэсым республикэм чІыпІэ 1495-рэ къыщызэІуахыгъ, ар чІыпІи 130кІэ нахьыб рахъухьэгъагъэм нахьи. 2013-рэ илъэсым АР-м и Правительствэ Іофтхьабзэу зэрихьагьэхэм яшІуагъэкІэ чэзыур сабый 1872-кІэ нахь макІэ хъугъэ. 2014-рэ илъэсым ищылэ мазэ къалэу МыекъуапэкІэ чэзыум сабый 9356-рэ хэтыгъэмэ, джы тыгъэгъазэм и 1-м ар 4109рэ мэхъу. МэфэкІым АР-м и ЛІышъхьэу ТхьакІущынэ Аслъан къызэрэщиІуагъэмкІэ, кІэлэцІыкІу ІыгъыпІэхэм чэзыу ямыІэным республикэм ипажелед дехешизмых.

Мэфэкіыр кіэлэціыкіу къэшъокІо ыкІи орэдыІо коллективхэм къагъэкІэрэкІагъ.

СИХЪУ Гощнагъу.

Сурэтхэр А. Гусевым тырихыгъэх.

Депутатхэм апай

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иятІокІитІонэрэ щырэ зэхэсыгъо 2014-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 26-м щы-Іэшт.

Зэхэсыгъом зыщахэплъэщтхэм мы къыкІэлъыкІорэ Іофыгъохэр ахагьэхьагьэх: законопроектэу «Адыгэ Республикэм и Законэу «Къэлэгъэпсын Іофшіэным ехьыліагъ» зыфиюорэм зэхъокыныгъэхэр фэшІыгъэнхэм фэгъэхьыгъэм» ятІонэрэу хэплъэгъэныр; законопроектхэу «Адыгэ Республикэм изаконхэу «2014-рэ илъэсымкІэ ыкІи 2015рэ, 2016-рэ илъэсхэм ячэзыу піалъэкіэ Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет ехьылІагь», «2014-рэ илъэсымкІэ ыкІи 2015-рэ, 2016-рэ илъэсхэм ячэзыу пlалъэкІэ Адыгэ Республикэм шІокІ зимыІэ медицинэ страхованиемкІэ и ЧІыпІэ фонд ибюджет ехьылlагъ», «Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет ехьылІагь», «Муниципальнэ образованиеу «Мыекъопэ районым», ащ игъунапкъэхэр гъэнэфэгъэнхэм яхьылІагъ», «Муниципальнэ образованиеу «Тэхъутэмыкъое районым» муниципальнэ районым истатус фэгъэшъошэгъэным, ащ хэхьэщтхэ муниципальнэ образованиехэр зэхэщэгьэнхэм ыкІи ахэм ягъунапкъэхэр гъэнэфэгъэнхэм яхьылІагъ», «Муниципальнэ образованиеу «Кощхьэблэ районым», ащ игъунапкъэхэр гъэнэфэгъэнхэм яхьылІагъ», «Бюджет Іофхэр Адыгэ Республикэм зэрэщыгъэпсыгъэм ехьылІагъ», «Транспорт хэбзэlахьым ехьылІагь», «Культурэм ехьылІагь», «Адыгэ Республикэм гъэсэныгъэ зэращарагъэгъотырэм ехьылІагъ», «Промышленнэ политикэм ехьылІагъ» зыфиІохэрэм зэхъокІыныгъэхэр афэшІыгьэнхэм афэгьэхьыгъэхэм» апэрэу ахэплъэгъэныр ыкІи нэмыкІ Іофыгъохэр.

Жуковскэм иурам тет унэу N 22-м хэт Залышхоу зэхэсыгъоже медерия дех иІофшІэн сыхьатыр 11.00-м щыригъэжьэщт.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэў Владимир НАРОЖНЫЙ

«Адыгэ макь» Тыгъэгъазэм и 20, 2014-рэ илъэс

О СОЦИАЛЬНЭ ЮФЫГЪОХЭР

Илъэсыкіэм кіуачіэ иіэ мэхъу

Адыгэ Республикэм Іофшіэнымкіэ ыкіи социальнэ хэхъоныгъэмкіэ и Министерствэ тызэрэщигъэгъозагъэмкіэ, 2013-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 28-м аштэгъэ Федеральнэ хэбзэгъэуцугъэу «Урысые Федерацием щыпсэухэрэм социальнэ фэю-фашіэхэр афэгъэцэкіэгъэнхэм лъапсэу иіэхэм афэгъэхьыгъ» зыфиюрэм 2015-рэ илъэсым ищылэ мазэ и 1-м кlyaчlэ иlэ мэхъу.

рэ илъэсым шышъхьэІум и 2-м аштэгъэ Федеральнэ законэу «Нэжъ-Іужъхэм ыкІи сэкъатныгъэ зиlэхэм социальнэ фэю-фашіэхэр афэгъэцэкіэгъэнхэм ехьылІагъ» ыкІи 1995рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 10-м аухэсыгъэ хэбзэгъэуцугъэу «Урысые Федерацием щыпсэухэрэм социальнэ фэloфашІэхэр афэгъэцэкІэгъэнхэм лъапсэу иlэхэм афэгъэхьыгъ» зыфиюхэрэм ачыпы къехьэ.

Урысые Федерацием щыпсэухэрэм социальнэ фэlo-фашІэхэр афэгъэцэкІэгъэнхэмкІэ фитыныгъзу яІзхэр, ащкІз экономическэ ыкІи правовой лъапсэ хъухэрэр мы хэбзэгъэуцугъэм къыщыгъэнэфагъэх. Джащ фэдэу социальнэ фэlофашІэхэм ягъэцэкІэнкІэ къэралыгъо хабзэм ифедеральнэ органхэм, Урысые Федерацием исубъектхэм якъэралыгъо хэбзэ органхэм, а социальнэ фэlо-фашІэхэр зыфагъэцакІэхэрэм («получатели») ыкlи ахэр зыгъэцакІэхэрэм («поставщики социальных услуг») яфитыныгъэхэр ыкІи япшъэрылъхэр къызэхеушъхьафыкІых. ЦІыфхэм социальнэ фэІо-фашІэхэр афэгъэцэкІэгъэнхэм лъапсэу иІэн фаер, ахэр (фэІофашІэхэр) зыфэдэнхэу щытыр,

Мы хэбзэгъэуцугъэр 1995- организациеу зыгъэцакІэхэрэм мылъкур зэрафатІупщырэ шІыкІэр, нэмыкІ лъэныкъуаби къыщызэхэфыгъэх.

> ЧІыпІэ законодательствэм фэгьэхьыгьэмэ, къэlогьэн фае Адыгэ Республикэм зэрэщаштагъэхэр хэбзэгъэуцугъэхэу «Цыфхэм социальнэ фэlo-фашІэхэр афэгъэцэкІэгъэнхэм ылъэныкъокІэ Іофыгъохэр гъэзекІогъэнхэм фэгъэхьыгъ» ыкІи «Социальнэ фэlo-фашІэхэу ахэр зыгъэцакІэхэрэм зэшІуахын алъэкІыщтхэм я Перечень фэгъэхьыгъ» зыфиlохэрэр. Адыгэ Республикэм и ЛІышъхьэ 2014-рэ илъэсым шышъхьэІум и 19-м ышІыгъэ унашъомкІэ, цыфхэм ясоциальнэ Іофыгьохэр гъэцэкІэгъэнхэмкІэ къэралыгъо хабзэм иуполномоченнэ гъэцэкІэкІо органэу щытыр Адыгэ Республикэм ІофшІэнымкІэ ыкІи социальнэ хэхъоныгъэмкІэ и Министерств ары. Ащ нэмыкІэу, мы лъэныкъом фэгъэхьыгъэ правовой актхэр министрэхэм я Кабинети, мы министерствэми аухэсыгъэх.

> Адыгэ Республикэм ІофшІэнымкІэ ыкІи социальнэ хэхъоныгъэмкІэ и Министерствэ мы хэбзэгьэуцугьэм фэгьэхьыгьэу къыхигъэщыхэрэм ащыщ щылэ мазэм къыщегъэжьагъэу а хэбзэгьэуцугьэм «социальнэ фэlo-

фашІэхэр зыфагъэцакІэхэрэр» («получатель»), «социальнэ фэlo-фашІэхэр зыгъэцакІэхэрэр» («поставщик»), «социальнэ фэloфашеленение фагьэцэк фагьэцэк фаеу зышІырэ Іофыгъохэр пэшІорыгьэшьэу гьэунэфыгьэненьахемк медехоІифив «дех нэмыкіэу къызэрэщытыгъэхэр (икІэрыкІэу редактировать зэрашІыгъэр).

Социальнэ фэlо-фашlэхэм ягъэцэкІэнкІэ лъапсэу, ІзубытыпІэу джыри щытыр цІыфым ар зэрищык агъэмк і экулыкъум зызэрэфигъазэрэр ары. Ащ ышъхьэкІэ (е ежь илІыкІо) лъэІу тхылъ тхыгъэкІэ (е электроннэ амалкІэ) зафигъэзэн ылъэкІыщт цІыфхэр социальнэу къэухъумэгъэнхэмкІэ органэу зыщыпсэурэ чІыпІэм щыІэм, къэралыгьо органхэм. чыпіэ зыгъэіорышіэжьыпіэ органхэм, общественнэ объединениехэм. Ащ фэдэ лъэІу тхылъым шъуашэу иІэн фаер Урысыем Іофшіэнымкіэ и Министерствэ 2014-рэ илъэсым гъэтхапэм и 28-м ыухэсыгъ.

2015-рэ илъэсым ишылэ мазэ и 1-м къыщегъэжьагъэу официальнэ къэlокІэ шъуашэу «щы-Ізныгъэ чыпіэ къин» («трудная жизненная ситуация») зыфиlоу 1995-рэ илъэсым аштэгъэгъэ Федеральнэ хэбзэгъэуцугьэм хэтыгьэр щыгьэзыягьэ мэхъу. Ащ ычІыпІэкІэ игъэкІотыгъэу законыкІэм къыщыгъэнэфагъэх цІыфым социальнэ фэю-фашіэхэр (е фэю-фэшіэ гъэнэфагъэ) фэгъэцэкІэгъэнхэ фаеу зыхъурэр (хэбзэгъэуцугъэм ия 15-рэ статья). Арэущтэу зыщыхъоу ащ къыгъэнафэхэрэм ащыщых, гущыІэм пае, цІыфым ежь-ежьырэу ифэІо-ымы ехнычжешифые дехешф лъэкІымэ, ежь-ежьырэу мызекІошъумэ, унагьом сэкъатныгьэ зиІэ (е сэкъатныгъэ зиІэхэр), ахэм ащыщ кІэлэцІыкІу сэкъатэу (е сэкъатхэу) ренэу узылъыплъэн фаехэр исхэмэ, нэмыкі къиныгъохэри.

ЦІыфым социальнэ фэІо-фашІэхэр фэгъэцэкІэгъэнхэм лъапсэ фэхъурэм къыпкъырыкІыхэзэ, субъектым икъэралыгьо хабзэ иуполномоченнэ орган къегъэнафэ ар зыщыкІэрэ фэІофашІэхэр зыфэдэхэр ыкІи ахэр (социальнэ фэlo-фашІэхэр) ащ зэрэфагъэцэкІэщтхэ программэр зэхегъэуцо.

сехешвф-оеф аехешально зыгъэцэкІэщтымрэ (поставщикымрэ) ахэр зыфагъэцэкІэштхэмрэ (получателымрэ) зэзэгъыныгъэ зэрэзэдашырэм тетэу ыкІи ащ программэу фызэхагъэуцуагъэр ылъапсэу а ІофшІэныр агъэцакІэу рагъажьэ (я 17-рэ статьяр). А зэзэгъыныгъэм къыщыгъэнэфагъ социальнэ фэlo-фашlэхэу цІыфым фызэхагъэуцогъэ программэм къыдилъытэхэрэр, ахэм апкІэ (е ащ щыщ Іахь) ытын фаеу хъумэ, ар зыфэдизыщтыр, зэзэгъыныгъэу лъэныкъуитІуми зэдашІырэм шъуашэу иІэн фаери УФ-м Іофшіэнымкіэ и Министерствэ ыухэсыгь (я 7-рэ статьяр).

Мы хэбзэгьэуцугьэм ІофыгъуакІзу къызыдихьыхэрэм ащыщ социальнэ фэlo-фашІэхэр зыгъэцэкІэщтхэм (поставщикхэм) ыкІи ахэр зыфагъэцэкІэщтхэм (получательхэм) яреестрэ зэхэгьэуцогьэн, Адыгэ Республикэм Іофшіэнымкіэ ыкіи социапьнэ хэхъоныгъэмкІэ и Министерствэ исайт игъэхьэгъэн зэрэфаер. Социальнэ фэlo-фашІэхэр зыгъэцэкІэщтым фэгъэхьыгъэ игъэкІотыгъэ къэбар (ащ иадрес, ителефон, социальнэ фэlо-фашlэу ыгъэцэкІэщтхэр ыкІи ахэм ауасэ) а реестрэм къыщытыгъэн фае, цІыфэу ахэр зыфагъэцэкІэнхэу шы уетшетынды аштыр интыш щыгъуазэ хъуным фэшІ.

Хэбзэгъэуцугъэм кІэу къыхэхьагьэхэм анахь шъхьаІэхэм ыкІи ціыфхэмкіэ мэхьанэ зиізу щытхэм ащыщ социальнэ фэ-Іо-фашІэхэр ыпкІэ хэмыльэу цІыфым фагъэцэкІэнхэм пае нэбгырэ тельытэу хахъоу иІэр зышІомыкІын фаер ежь субъект пэпчъ зэригъэнафэрэр. Адыгэ Республикэм ар зыфэдизын фаеу щагьэуцугьэр цІыф куп гъэнэфагъэ пэпчъ нэбгырэ телъытэу хахъоу иІэм фэдизырэ ныкъорэр ары. Ащ къыхэкІэу, къыщыхагъэщы Адыгэ Республикэм ІофшІэнымкІэ ыкІи социальнэ хэхъоныгъэмкІэ и Министерствэ, ыпкІэ хэмылъэу мы лъэхъаным социальнэ фэlофашІэхэр зыфагъэцакІэхэрэм япчъагъэ процент 40-кІэ джы нахьыбэ хъущт.

Къыхэгъэщыгъэн фае УФ-м исубъектхэм якъэралыгъо хэбзэ органхэм аухэсыгъэу 2014-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 31-м нэс агъэцакІэщтыгъэ социальнэ фэlо-фашlэхэм я Перечень нахь макІэ ыкІи нахь дэй хъунхэ ымылъэкІынэу хэбзэгъэуцугъэм къызэриГорэр. Джащ фэд, социальнэ фэюофашіэхэр афагъэцэкІэнхэм ифитыныгъэ яІэу мы хэбзэгьэуцугьэм ыпэкІэ агъэнэфагъэхэм ыпкІэ хэлъэу афагъэцэкІэнэу щыт фэІофашіэхэм ауасэ къаіэтыщтэп, ащ хагъэхъощтэп.

мэфэкі къыдэкіыгъу

Нэр егъэгушіо, гур къыдещае

Адыгеим итхакІохэм я Союз зызэхащагъэр илъэс 80 хъугъэ. Мы уахътэм къыкоці тилитературэ лъэбэкъу дэхабэ ышІыгъ. Егъашіэм тильэпкъ зэіуигъэкіэгъэ акъыл-шіэныгъэр, Іокіэ-шіыкіэ дэгъухэр, шэн-хэбзэ дахэхэр къызэтегъэнэгъэнхэмкіэ, тиныдэлъфыбзэ хахъо фэшіыгъэнымкіэ, адыгэбзэ литературабзэм ылъапсэ гъэпытэгъэнымкіэ Союзым Іофышхо ышіагъ.

ТитхакІохэм япроизведение зэфэшъхьафыбэмэ тилъэпкъ тарихъи, адыгэм игъогу мыпсынкіи, иблэкіыгъэ чыжьи, инепэрэ мафи, икъэкІощт епхыгьэ гупшыси ахэбгьотэщт. Ауми, тхылъеджэ чанхэр — ини, цыкіуи — ашіуабэ шіэу зажэхэрэр тиреспубликэ къыщыдэкІырэ журнали 4-р — «Зэкъошныгъэр», «Литературная Адыгея», «Родничок Адыгеи», «Жъогъобын» (ыужыритІур кІэлэцІыкІухэм атегъэпсыхьагъ) зыфиІохэрэр — арых.

журналэу «Жъогъобыным» ия N 4-рэ къыдэкІыгъоу къыт-ІукІагъэм тигъэгушІуагъ. Къэблэгъэрэ ИлъэсыкІэ мэфэкІым инэшанэхэри, сабыигъо гупсэфым иІэшІугъи, литературнэ тхыгъэхэм ыкІи усэкІо, тхэкІо инхэм язэчый зынэси, адыгэ тарихъым ихъугъэ-шlагъэхэри, къэкІырэ лъэпкъхэм лъэпкъ щы-ІакІэм чІыпІэу щаубытырэр ыкІи псэушъхьэхэм цІыф пэпчъкІэ ямэхьанэ зынэсырэри къыпфыриІотыкІзу адыгабзэкІз къыдэкІырэ «Жъогъобыныр» гъэпсыгъэ.

Пстэуми апэу нэм къыкІидзэу, узыгъэгушІоу, гур къыдэзыщаерэр сабыйхэм ясурэттехыгъэ зэмліэужыгъохэу, кіэракіэхэу, шіыкіашіохэу, ягьэпсыкіэ-шіыкіэкіэ артист ціыкіу шъыпкъэхэу плъэгъухэрэр арых. Сабыйхэр дэхэ закІэх мэшэлахьэу, ау уяплъыІомэ, бгъэшІагьоу зэфэмыдэ закІэх. ЯтІысыкІи, яплъакІи, янэпэ зэхэлъыкІи, ягущыІакІи дунай псау екъух. «Жъогъобыным» кІэлэ-

ціыкіухэр зэриныбджэгъушіухэм ищысэх сурэттехыгъабэр. Залъэгъужьымэ, янэ-ятэхэми, нэнэ-татэхэми, ежь сабыйхэми ащиз ахэхъо, нахь ІорышІэ, хъупхъэ зашІыным кІэгуІых. Ахэтых еджэкІо чан сэнаущхэм журналым къыфатхэхэрэр, гущыІэм пае, «Елкэ чъыгхэм тафэжъугъэсакъ!» зыфиloy Хьатыгъужъыкъое гурыт еджапІэм иеджакІоу Шъаукъо Хьазрэт къытхыгъэм ушъый тэрэзэу хэлъым уасэ фыуегъэшіы. Чіыопсым уфэсакъын зэрэфаем ар ехьылІагъ. Ащ зигулъытэ джы тефэрэ еджакІом ины хъумэ укъимыгъэукІытэжьынэу сэгугъэ.

УсэкІо-классикэу М. Ю. Лермонтовыр къызыхъугъэр илъэс 200 ыкІи адыгэ усакІоу ЯхъулІэ Сэфэр къызыхъугъэр илъэси 100 зэрэхъугьэхэм афэгьэхьыгъэ нэкlубгъохэр, яусэ шlагъохэр, ящыІэныгъэ епхыгъэ сурэттехыгъэхэр литературэр зикіасэхэмкіэ гъэшіэгъоныщтых.

ТиусакІоу Бэгъ Нурбый, нэмыкІхэми илъэсыкІэ усэхэу атхыгъэхэу журналым дэтхэр кІэлэцІыкІухэм мэфэкІым тефэу къагонэу зэрагъэшгэнхэ алъэкІыщт. Спортым, орэдым, къашъом, сэмэркъэум яхьылІэгъэ тхыгъэхэри къыдэхьагъэх, къэбархэр зикlасэхэр ерэджэх Тэу Аслъан «Къужъ-Іэрысэм илъэс минитф ыныбжь» ыІоу къытхыгъэм.

КІэлэцІыкІухэр, шъощ пае лъэшэу егугъоу журналэу «Жъогъобыныр» зыгъэкІэрэкІэрэ сурэтыш э Анатолий Сергиенкэм бэмышІэу къызыхъугъэ мэфэкІыр — илъэс 65-р хигъэунэфыкlыгъ. Ap Iэпэlac, исурэт пэпчъ дэгъу, дахэ, емызэщэу егугъоу мы Іофыр егъэцакіэ. Джащ пае пстэуми зэдедгъаштэу «Тыпфэгушо тисуратыш ІэпэІэсэ хъупхъэу, Анатолий!» тэlo.

Пэнэшъу Сэфэр ирассказэу «НыбджэгъушІу» ыкІи Хъодэ Сэфэр итхыгъэу «Нэйпсыем къехъулІагъэр» зыфиІохэрэм яджэхэрэм яІушыгьэ-хъупхъагьэ, ягукъэбзагъэ хэхъощт, арышъ, шъуямыджэу шъумышІы.

Мары журнал кІышъо шъыпкъэм зыІэ цІыкІу иным фэдэу зыжэпкъ кІэзыгъэкъогъэ пшъэшъэжъые Іубыжъые дэдэр тешІыхьагъ. Изабеллэ цІыкІум илъэси 4 имыкъу ыныбжьыр, ау мэшэлахьэу зэрэгупшысэкІо цІыкІур, ины хъумэ, цІыф дахэ зэрэхэкІыщтыр къыхэщы. ДжырэкІэ къэшъо, орэд къею, мачъэ, мапкіэ, сурэт ешіы, нахьыжъмэ ядэlу. Джащ фэдэу кІэлэцІыкІу сурэт пэпчъ нэр пІэпахы, гур къыдащае. Тиреспублики, Урысыеми, тыдэрэ чІыналъи сабый пстэури ащынасыпышІонэу, тичІыгу мамырныгъэ илъынэу, тиунагъохэр гупсэфыпІэнхэу, 2015-рэ илъэсыр хэткІи псауныгъэм, тхъагъом, гушІуагьом яильэсэу хъунэу сафэлъalo!

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

• НАУЧНЭ-ПРАКТИЧЕСКЭ КОНФЕРЕНЦИЕР

Къалэм иэкологие тегущы агъэх

Тыгъэгъазэм и 10-м, 2014-рэ илъэсым Лъэпкъ тхылъеджапіэм «Экология города: проблемы и решения» зыфиюрэ научнэпрактическэ конференцие щызэхащэгъагъ. Непэрэ мафэмкІэ экологием итемэ анахь мэхьанэ зиіэн фаеу зэрэщытым ар къыпкъырык і ыщтыгъ.

Обществэм ыпашъхьэ экологическэ Іофыгьо инхэу зэшІомыхыгъэмэ мыхъущтхэр итых, ахэмкіэ хэкіыпіэу щы-Іэхэм, экологием изытет нахьышІу шІыгъэнымкІэ амалхэм организацие ыкІи лэжьэпІэ зэфэшъхьафхэр зэдяусэнхэр лъэшэу ищыкІагь. Конференциер къалэм иэкологие — ичІыопс икъэбзагъэ нахьышІу шІыгъэным тегъэпсыхьэгъагъ.

Экологическэ шІэныгъэр ыкІи пІуныгъэр обществэм зезыгъэІэтхэу, хахъо фэзышІыхэрэ лъэныкъохэм ащыщых. Нэбгырэ пэпчъ игулъытэ, изэхэшlык! чІыопсым уасэ фишІэу зэригъэ Іорыш Іэрэм, гъэпсык Іэ-ш ІыкІ у ащкІ э хэльым цІыфыр ифэшъуашэм тетэу къешіэкіыгъэ чіыопсым зэрэдэіорышіэрэр, ащ диштэн зэрилъэкІырэр къаушыхьаты.

ГъэпсыкІэ тэрэз хэти мы ІофыгьохэмкІэ хэльыным, экологическэ гъэсэныгъэ икъу егъэгъотыгъэным фэшІ Лъэпкъ тхылъеджапіэм июфшіэн лъэныкъо гъэнэфагъэу щыт. ЭкологиемкІэ тхылъ зэфэшъхьафыбэу яфонд хэлъхэм зафэбгъазэмэ, юфыгьохэм язэшюхынкіэ къыпшъхьапэщтых.

Къалэм иэкологие изытет фэгъэхьыгъэ конференциер къызэІуихыгь ыкІи зэрищагь ситетым икІэлэегъаджэхэр, студентхэр, научнэ ІофышІэхэр. Мыхэр зэкІэ тикъалэ иэкологие къэбзэным, ар кІэрэкІэным, шхъонтІэным, зиІэтыным зисэнэхьаткіэ, зигухэлъкіэ епхыгъэхэр арыгъэх.

Научнэ конференцием ипрограммэ къиІотыкІын зэфэшъхьафхэр хэтыгъэх. Пстэуми апэу зигущыІэ едэІугъэхэр муниципальнэ гъэпсыкІэ зиІэ «Къалэу Мыекъуапэ» инароднэ депутатхэм я офхэмк эгьэ-ІорышІакІоу В. Шустовыр ары. Къалэм иэкологиекІэ концепциер икъоу пхырыщыгъэным ифэшъошэ культурэ хэлъын зэрэфаер игущыІэ щыкІигьэтхъыгъ.

Лъэпкъ тхылъеджапІэм иІофышІ у Нина Плотнерчук экологическэ пјуныгъэр гъэлъэшыгъэнымкІэ Іофэу ашІэрэр къыІотагъ.

Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетым экологиемкІэ ыкІи чІыопсым икъэухъумэнкіэ икафедрэ ипрофессорэу Э. Сиротюк «Информационное обеспечение экологической безопасности населения Республики Адыгея» зы-

итеплъэ-гъэпсыкІи, анахьэу иархитектури лъэшэу лъыплъэгъэн зэрэфаем ягугъу къашІыгъ.

Зигъо Іофыгъохэр къызэрапчъырэм епхыгъэу, конференцием хэлажьэхэрэми упчІэ зэфэшъхьафхэр къатыщтыгъ. ГущыІэм пае, Черемушкэ скверым игъэкІэрэкІэн-гъэкІэжьын хэта зипшъэрылъыр? Ащ икъоу Іоф дэшІэгъэн фаеу алъытагъ.

Джащ фэдэу Мыекъуапэ «Магнит» щэпІэ пчъэгъабэу лъэбэкъу пэпчъ къыдэуцуагъэхэм къалэм ишъуашэ, итеплъэ къыщагъакІзу къэзыІуагъэхэри ахэт. Ау В. Шустовым къызэриІуагъэмкІэ, мыщ фэдэ щапіэхэм тыдэрэ къали чіыпіэу щаубытырэмкІэ шапхъэу щы-Іэхэр тикъали зыми щиукъуагъэхэп.

Хьэ гъорыкІохэм ыкІи vнэ зэтетхэм е чіым хэтхэм хьэхэр, чэтыухэр ащызыІыгъхэми атефэрэр икъоу амыгъэцакІэу, естурует осшену ејумејует ым пытэхэр щыІэхэу зэрэщымытхэм къыхэкІэу, къалэм ичІыопс ыкІи цІыфэу щыпсэухэрэм зэрар зэрарахырэ шыкіэхэми къатегущыІагъэх.

Щэч хэльэп, Мыекъуапэ итІы-

Экологическэ шіэныгъэр ыкіи піуныгъэр обществэм зезыгъэlэтхэу, хахъо фэзышlыхэрэ лъэныкъохэм ащыщых. Нэбгырэ пэпчъ игулъытэ, изэхэшіыкі чіыопсым уасэ фишіэу зэригъэгорыштэрэм, гъэпсыктэ-штыктэу ащктэ хэлъым ціыфыр ифэшъуашэм тетэу къешіэкіыгъэ чіыопсым зэрэдэіорышіэрэр, ащ диштэн зэрилъэкІырэр къаушыхьаты.

фијорэ докладыр къышјыгъ. Гъэзетхэу «Майкопские новости», «Советская Адыгея» зыфиlохэрэм экологиемкlэ 2014-рэ илъэсым къарыхьэгъэ тхыгъэ пчъагъэм анаІэ тыраригъэдзагъ.

Къалэм иэкологие изытет нахьышІу шІыгъэнымкІэ къэкырэ льэпкъ зэфэшъхьафхэр — чъыгхэр, къэгъагъэхэр къызэкІоу, зыщищыкІэгьэ чІыпІэхэм къащыгъэкІыгъэнхэ, псэупІэм

сыпІэ чІыпІэ зыгорэ егъэпшэгъуаеу дахэ: мэзылъэ къушъхьэ лъапэм изы нэпкъ ар кІэлъырыс. Ижь къабзэ, ипс чъэр къаргъо, икІымафи егъэлыегъэ лыгъу-лыстэп, титыгъи мэшloплъыгъэ стыр-жъэрэп. ЗэкІэ зэдиштэу, зэпырикъоу зэхэлъ. АщкІэ Тхьэр къытфэупсагъ, ау къэнэжьырэ закъор тиІэр тыфэсакъэу къэтыухъумэныр ары.

Конференцием итемэ шъхьа-Іи къалэм иэкологие фэсакъыгъэныр, къэухъумэгъэныр ары зыфэгъэхьыгъагъэр. Къи-ІотыкІынхэм ащакІагъэтхъыгъ къалэм ыкІи ащ иІэгъо-благъохэм якъэбзэныгъэ шапхъэ лъэшэу ныбжьыкІэхэм анаІэ зэращытетыр. Мыекъопэ районэу зекІо лъэгъуабэр зыфэзыщэрэми икъушъхьэхэр, имэзхэр, ипсыхъохэр, игъэпсэфыпІэ къэуцупІэхэр мыулъэгугъэнхэм кІэлэеджакІохэми, егъэджакІохэми, студентхэми гъунэ зэрэщылъафырэр дэгъоу къаlуатэ. Ау анахь мэхьанэ зиІэр, нэбгырэ пэпчъ ежь-ежьырэу ихэк ымытэкъоу, зыфэсакъыжьэу, ащкІэ культурэ хэльэу, экологиер — къэбзэныгъэр къыгъэгъунэныр, хэти иунэ, ищагу, ышъхьэ зэрэфэгумэкІырэм фэдэ къабзэу, чІыопсым изытет, ащ икъэбзэныгъэ фэгумэкІыныр ыкІи дэулэуныр ары.

Къалэм иэкологиекІэ шІэгъэн фэе ІофыгъохэмкІэ конференцием унашъохэр щаштагъэх. Къэнэжьырэр ахэр гъэцэкІагъэхэ зэрэхъурэм лъыплъэгъэныр ары.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Сурэтхэр Іэшъынэ Аслъан конференцием къыщытырихыгъэх.

caescaescaes

Анахь мэхьанэ зиіэр, нэбгырэ пэпчъ ежь-ежьырэу ихэкі ымытэкъоў, зыфэсакъыжьэў, ащкіэ культурэ хэлъэу, экологиер — къэбзэныгъэр къыгъэгъунэныр, хэти иунэ, ищагу, ышъхьэ зэрэфэгумэкіырэм фэдэ къабзэу, чінопсым изытет, ащ икъэбзэныгъэ фэгумэкіыныр ыкіи дэулэуныр ары.

тхылъеджапІэм экономическэ ыкІи техническэ литературэмкІэ иотдел ипащэу Н. П. Плотнерчук.

Зигьо ІофыгьомкІэ Іофтхьа-

бзэм хэлэжьагьэх муниципальнэ гъэпсыкІэ зиІэу «Къалэу Мыекъуапэ» иадминистрацие илІыкІохэр, Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ универ-

caes caes caes caes caes caes caes

Дюзджэ къслэ нэр піэпехы

(Къызык Іэлъык Іорэр тыгъэгъазэм и 13-м къыдэк Іыгъэм ит).

Дзыбэхьабл

Шагуджхьаблэхэр синэІосэшхо хъугъэх, хъунхэба пчыхьэ къэс уаlукlэмэ, зэпыу имы-Ізу гъакъ етэгъаlo. Зиакъыли акъыл зэпцІыгъэрэ чъэпхъыгъэрэ зиІэр ары. Адыгабзэр зэхъокІ зымышІыгъэм уедэІуныр тхъагъо, ащ фэдэх ГъукІэлІ зэшыхэр, анахьыжъэу ГъукІэлІ Рэмзи чан ыбзэкІи иакъылкІи, зиІахь озыгъэшхыщтхэм ащыщэп. Бэрэ Стамбул щылэжьагь, джы къуаджэм къыгъэзэжьыгъ. Шагуджхьаблэ имызакъоу, хьанэ-гъунэм Іус чылаби къысигъэлъэгъугъ. Итэтэжъхэм якъэхалъэ сищагъ, ар къэбзэ-лъабзэу аукъэбзы, къэнэтІэхэсхэр мыжъох, лъхъанчэх, щымыІэжьым ыцІ, ылъэкъуацІ, ятэ ыцІ тетхагъэх, ыгъэшІагъэри пытхэжьыгь. Бзыф, чъыгэе чъыгышхохэр атетых. ЛІы ныбжьыкІэ нэгуф нэшхъо тегъэпсыхьагь Рэмзи, шІоу зэхэубышъэгъэ хьамшъэкъ, ышнахьыкІитІуи Іужъу хьазырых, ахэри Іасэх, щайешъопІэ зырыз яІ.

Мафэ горэм Рэмзи машинэк къыслъык уагъ, сыригъэтысхьи сырищэжьагъ.

- Икъущт Іоф зэрэпшІэрэр,
 зыбгъэпсэфыми фэlуагъэ щыІэп,
 мэкъэхъу-мэкъэхъоу къысеІо.
 Нэшъур зыфаер нэ псау,
- clyи, машинэм зисыдзагь. Шагуджхьэблэ гъунэ сыкъищагъ, адыгэ шхын закіэу Іанэ къысфишІыгъ, дэгъоу тигъэшхагъ. ЯкІэлэгъур зыщыкІогъэ чІыпІэхэм нэІуасэ сафишІыгь, къэбаркІи гьомылэкІи зысигьэгъэшхэкІыгъ. Къушъхьэ зэхэкІыхьэгьэ похшетест естесхиых нэс машинэмкІэ дэкІоягь, укъеплъыхымэ, сурэт хьалэмэт зак плъэгъурэр. Къушъхьэ пэкІэ шъыпкъэм тырку унагъохэр тесых, ари згъэшІагьо икъугъ. Дэжъые бэгъогъэ хэтэшхохэр яІэх, дэжъыеу апытыр къапэп-
- къушъхьэ пэкlэ дысым тесхэм?
 Ушхэ пшlоигьо хъумэ, боу

Сыдэуштэу аугъоижыыра

хъэпхъы, сеупчІы:

- псынкізу амал фэбгьотын. Дэжьыер къыпагьэтэкъушъ, чэу нэзым рагъэтэкъуліз, къин ащымыхъоу зы чіыпізм щаугьоижьы.
- Сятэ дэжь Дзыбэхьаблэ усщэщт, шъабэу къысеlо Рэмзи, ау апэу тиунэу тыкъызыщыхъугъэр озгъэлъэгъущт.

Шагуджхьаблэрэ Дзыбэхьаблэрэ зэпэlусых, зы километри азыфагоп, Шагуджхьаблэ ты дэльэдагь. Чылэр дэхэ дэд, бзыф чъыгышхохэр апэу нэм къыпэшlофэх. Пхъэшъхьэ-мышъхьэхэр зыпытхэри хъои. Асфальт гъогу цlашъутэм чылэм тыдищыгь, мэщытышхом тебгъучъи бетон лъэмыджым тикыгь. Джынэуз хъугъакlэм фэдэу псыхъор чылэгум ечъы зи-

мышіэжьэу, чэнджышъ чіыпіэхэм ычіэ ащыолъэгъу. Чылэм къыдэмылъэдэнэу бетон нэп-къитіукіэ гъэпытагъэ.

- Тежьэгъахэмэ, Хьапэпххьаблэ тынэсын, бэп къэнагъэр, — сегъэlасэ Рэмзи. Иинагъэ уигъэщынэу мэзышхо кlыкlaeм тыкъэсыгъ.
- Тырктын тураны на назынаты на назынатыр тураны народы даны на назынатыр тураны народы народы
 - Мыхэр унагъохэм хабзэм щащэфыгъэх ямылъку зэхалъхьи, псэолъапхъэх, пхъэ пыти, шъаби зэхэт. Екlапціи, чъыгаий узыфаер ахэбгъотэщт, ланчъи, кlaий ахэт, ау нахьыбэр бзыфы.

Бащэ темышІэу чылэ тегьэпсыхьагьэ тыдэльэдагь.

— Джары Хьапэпххьаблэр, — къысигъэлъэгъузэ къеlуатэ Рэмзи, — мыщ апэу Хьапэпххэр къэтlысыгъэх.

Чъыг лъэгэ лъэпкъыр диз, мэз гузэгум хэсым фэдэх, якъэхалъ мэз шъыпкъэр, кlыкlаех чъыгэу дэтхэр. Чылэ гузэгум селъэlуи къыщезгъэгъэ-уцугъ машинэр. Тучанышхом лlы мытlырышlу къычlэкlыжыгъ, зэпэгъунагъу адыгэ чылэхэм адэсхэр зэрэшlэнхэба.

ГъукІэлІым къысеlo:

— Мы ліы шіуціэм ишъхьэгъусэ тыркупхъу, плъэгъурэба ежьыри зэрэшіуціэр, Хьапэпхымэ ащыщ.

Сикъэбар ригъэшlагъ. ЛІы чэфышхом сихьакlэнэу ишъыпкъагъ, ау уахътэм тызэрэфэныкъор зетэгъашlэм къэlэсагъ. Тэри къэдгъэзэжьи тишыпэ Дзыбэхьаблэ фэтыузэнкlыжьыгъ, арыти тиlоф зыдэщыlэр.

— Тхьаматэр, тиунэжь озгъэльэгъущт, — рэхьатэу Рамзи къысеlo.

Мэщытышхом тыкъызэсым диІонтІэхи чыжьэу мычъэу къыгьэуцугь. Слъэгьугьэм идэхагьэ сигъэкъыгъ. Адыгэ щагушху тыздэхьагъэр. Машинэри исыри сшІоІофыжьыгъэхэп, лІэшІэгъу ныкъокІэ узэкІэІэбэжьмэ тикъуаджэ дэтыгъэ щагушхохэр сыгу къыгъэкІыжьыгъэх слъэгъугъэм. Сигъэлъэгъурэр зэрэсшІогъэшІэгъоныр игуапэу ГъукІэлІыр мэщхыпціы. Щагушхом зы лые дэтэп. Апэу сынэгу къык/идзагъэр адыгэ унэжъ. Щэу зэпыт, унэ пэпчъ пчъэ шъхьаф хэлъ, бгъуищымкІи кІэсэн закІ, пэІулъэшъо мыльэгащэ къекіокіы, ышъхьэ гъурыжъ плъыжькІэ (черепицэкІэ) бгъагъэ. Ыпкъ мыжъо фыжь піуакіэкіэ пкіагъэ, ар ыужым къызэрэрагъэтІылъэкІыжьыгъэр Рэмзи къысиІуагъ. Къакъыр, чэтэщ, коны — унагъом ищыкіэгъэн фаер зэкіэ щагум дэт, ахэм ныбжь хъатэ зэрямы Гэр къэлъагъо, бэшагьэп зашыгьэхэр. Бзыф чъыгышхом къутамэхэр къыраупкІэхыгъэхэу къэгъагъэр къыпачы курд бзылъфыгъэ горэхэм. СеупчІыгъ Рэмзи:

- Баю ыныбжьа унэжъым? Сятэжъ ышыгъагъ, сяти жъы чіэхъухьагъ, тэри тыщапіугъ, чіидзынышъ, къыдэкіыжынэу зэхихынкій фаеп, джыдэдэм нэіуасэ уфэсшіыщт сятэ.
- Мэщытым къыч!эк!ырэп чэщи мафи. Ежьхэм яунэжъ имызакъоу, фэдэ унэ заулэ Дзыбэхьаблэ дэтэу къысигъэлъэгъугъ, ау Гъу-

кІэлІхэм яер анахь сыгу ри-

Чылэ дахэр пчъагъэрэ къызапэтчъыхьагъ, апэрэмкіз адрэ чылэхэу тыздэхьагъэхэм язгъэхыщырыгъэми, нэужым нафэ къысфэхъугъ зэратекіырэр. Ціыфы пэпчъ нэпэ шъхьаф зэриіэм фэд, чылэхэми анапэ зэфэдэп. Ящысыкізкіи, яурам гъэпсыкізкіи, ячэухэмкіи, ямэщытхэмкіи зэтекіых. Кізухым мэщыт пліэмые лъэгэшхоу псыхъо іушъом іутым тыкъекіужьыгъ.

Мэщытым lyc лlыжъхэр

Мэщытым пэмычыжьэу адыгэ унэ ціыкіу тегъэпсыхьагъэ щыт, ащи ищагу тыдэхьагъ, унэр Жъажъыйхэм яй, ежьхэр Жьажьыйкіэ зэджэжьых. Жъажъый Илмаз ліы тегъэпсыхьагъ, адыгабзэр къыіотэкъу, ыпэкіэ нэіуасэ къысфэхъугъ. Илмазрэ Рэмзийрэ зэныбджэгъух, ятэхэри ары. Мэщытым ыпашъхьэ учіэсын плъэкіынэу, унэшъхьэ тегъэпсыхьагъэхэри ателъэу хьащпэкъым яхьщырхэу унитіу іутыгъ.

- Сэлам алейкум, тятэ-хэр, ядэхашІэзэ тарещалІэ Рэмзи.
- Мы ліыр Къафкъасием къикіыгъ, расымхэр ешіых, сарегъэлъэгъу. Тят, къафкъас къэбархэм уафэліэшъ, утхъэжьыщт, тихьакіэ ышіэрэм гъунэ иіэп, къыпедзэжьы Илмази ятэ лъэгэшхом іуплъыхьэзэ.

ЛІыжъ лъэгэшхом ынэхэр пкіыжьыгъэ хьазырых, ныбжьышхо зэриіэм ишыхьатэу. Бэ зыгъэшіэгъэ, бэ зылъэгъугъэм къыіон зэришіэрэр гъуащэщтыгъэп.

Ятіонэрэм Телат ыціэр, Жъажьый Телаткіэ еджэх. Ыжакіи ышъхьаци зэщизэу упхъуагъэх, піыжъ нэгъо тегъэпсыхьагъ, зэрэіушыр къыхэщы. Къысфэчэфхэу сагъэтіысыгъ, акъохэр ашъхьащытых. Щаир арыти къыддекіокіырэр, къызагъэсым тыркоу ягъусэхэм ашъхьэ щагъэзыягъ, ежьхэми адыгабзэм ратіупщыгъ. Яадыгабзэ хэшыкіыгъ, зыкіи зэхэсымыхыгъэ гущыіэхэри къыхагъафэх, тэ тиадыгабзэ хэзыжьыгъэхэу.

Жъажъый Телат илъэс 90-м къеблэгъагъ, щыгъупшэ-хэрэр къыхэкlыми, иакъыл чан, ылъэгъугъэм гъунэ иlэп, къы-loни ешlэ.

Гъукіэлі Яшар Жъажъыим щыгъупшагъэри къырегъэкъужьы, ежь иіахьи гупкіэу къысегъахьо. Рэхьатышъ, къыіорэр зэкіэ зыпкъ ит, къэбарыжъхэм ахэкіырэп, мэтхъэжьы. Акъохэр ашъхьарытых, зэкіэри зэсэжьыгъэхэу зэхэтых. Сятэ ихьакіэщ сыгу къагъэкіыжьыгъ.

Зы мафэ тешІэмэ сшІобащэу Дзыбэхьаблэ ныбджэгъу къысфэхъугъэ Рэмзи зезгъащэу сыублагъэ. Ечэндым ыпэ тынэсыти, къэбарым кІэтыдзэштыгъ, ечэнд нэмазымрэ ахъшам нэмазымрэ азыфагу сыхьат къыдэфэ, ар гущыІэным едгъэхьыщтыгъ. Адыгэм ишэн зэблэпхъужьына, ащ тырыпсэущтыгъ шэн зэтефэгъу хъугъэ купыр. ШІуагьэ зыхэмыль къэбар щыІэп, тизэІукІэгъухэм шІогъабэ къахэкІыщтыгъ, гуапэр тыеу тызэбгырыкІыжьыщтыгъ. Акъыл чъэпхъыгъэ зиІэ лІыжъ Іушхэмрэ акъо чанхэмрэ сахэзэгъагъ, къуитІумэ адыгэ чылэхэм зэпымыоу сащагъ, ятэхэм къэбаркІэ зысагъэгъэшхэкІыгъ, адыгэр зэрыс къэралхэр зэкІэ зэІытшІэжьыгь. Сирием щыІэ зэошхом къырифыжьэгъэ ціыфхэр адыгэ къуаджэхэм къызэрякІужьыгъэхэр синэрылъэгъугъ, ныбжьыкІи тІурыси ахэтыгьэх. Тыркуе къэралышхом ахэм ана ээратетыр шъэфыгъэп. Зышъхьэ къезыхьыжьэжьыгъэ адыгэхэр адыгэ унэ пакІэхэм апысыгьэх. Адыгэхэу бырсырыр зигъашІэм зипэчІынатІэхэр джыри ащ щыкІэщтыгъэхэп, шъхьэегъэзыпІэ лъыхъущтыгъэх. НыбжьыкІэм иадыгабзэ щэо-пліаощтыгь, тіурысэхэм абзэ тэрэзыгь. «Джары адыгэм инасып зынэсырэр» тloти, тызэбгырыкІыжьыщтыгъ.

Нэгъой Яшар гумзагъ

ИтеплъэкІэ шъэфы, рэхьат Яшар. ЖэкІэ фыжь къекІоу къызытыригъэкlагъэшъ, лІыпкъым ифэшъуашэу регъэуцо. Ильэс пчъагьэ хъугьэ тызызэрэшІэрэр, иІушыгъэрэ ихьалэлыгъэрэкІэ ухигъэлъыхъухьанэу лІы тегъэпсыхьагъ, Стамбул и Адыгэ хасэ итхьамэтагъ. ИшІушІагъэ гъунэнчъ, имылъкукІэ, иакъылкІэ зыдемыІагъэ къэгьотыгъуай. Сэри ахэм сащыщ, сиунаеу Тыркуем сурэт къэгъэлъэгъонищэу щысиlагъэр зэхэзыщагьэхэм Нэгьоир ащыщ, ишъхьэгъусэ Свети ылъэкІ къыгъэнагъэп. Джыри гуапэр сие хъугъэ ліы хэшыпыкіыгьэр Шагуджхьаблэ къыслъыкІуи Дюзджэ къалэ сызещэм. Дюзджэ къалэ зэнкІабзэу сыкъищагъ, ащ ХьакІэмыз Мирэ гъусэхэр иІэхэу адыгэ кафе горэм къыщысажэщтыгъэх. Адыгэ шхын къабзэкІэ тыкъихьэкІагъ, шъон зи хэмытэу. Чэтэо Ибрахьимэ ишхапlэу «Дышъэпсыр» сыгу къыгъэкІыжьыгъ. Светэ бзылъфыгъэхэм шіухьафтын ціыкіухэр къафищагъэх. Ахэм мастэ афэпщэими ягуапэти, хэпшІыкІэу къэчэфыгъэх.

Адыгэ телевидениеу Мыекъуапэ къикіыгъэм зэратыри-хыгъэри Мирэ икуп къытиіуагъ. Згъэшіагъо икъугъэр Адыгэ телевидением Дюзджэ иуниверситет ишъыпкъэу зытырехым, сызэрэщыгъупшагъэр ары, километрипші Шагуджхьаблэу сыздэсэу сурэт зыщысшіыщтыгъэр Дюзджэ зэрэпэчыжьэр. Сурэтышіхэр хъэтэ дэдэу телевидением зэримыкіасэхэр ащ

къыщынэфагъэу гуцафэ сагъэшыгъэ. Зыфэдэ мыхъурэ щы-Іэпти сыІэсэжьыгъ, сыд сшІэн адэ, ащ фэдэ Іаджи тпэкІэкІыгъ, псаоу тыкъэнэжьыгъ нахъкІэ. Сыдэу щытми, лІы Іушым тызэриугъоигъэр сигопагъ. Тхьэр етагъэба Іушэу къэхъугъэм, ахэм ащыщ Нэгъой Яшарэу Тхьэм бэгъашІэ ышІыныр. Сыдэу щытми, Яшарырэ Светэрэ тызэхагъэплъэжьыгъ, тэри тигопэшхо хъугъэ.

Джыри синыбджэгъу къэбар Гуатэхэм адэжь

Есэрэм зэриші хабзэу, семызэщэу Гъукіэлі Рэмзи Дзыбэхьаблэ зесэгъащэ, ар шапхьэ зэрэтфэхъугъэу ечэндымрэ ахъшам нэмазымрэ азыфагу къыреубытэ. Гъукіэлі Яшарырэ Жъажъые Телатрэ къысэсэжыгъэхэу къысэжэх. Ліы Іушитіумэ зэіэпахызэ якъэбар льагъэкіуатэ. Телат ынэ пкіыжьыгъэхэр къыстыримыххэу къысэплъызэ къысэупчіы:

- Чаушеску ошlа, тиунэкъощыр?
 - СэшIэ.

Ятіонэрэ дунэе заом хэлэжьэгъэ къэралхэм яліышъхьэхэм бэрэ къакізупчіагъ. Щымыгъупшахэрэр Чаушеску. Ащ къыушыхьатыгъ дунэе хъишъэм зэрэхишіыкіырэр. Яшар адыгэ къэбархэр нахь икіасэх, дунэе къэбархэр къеухьэх.

- Яшар, Дюзджэ къалэ кlэльырыс адыгэ къуаджэхэм ацlэ къысфепІона, — селъэІу лІы Іушым.
- Боу къыпфесіон, тихьакіэ, ори къыздеі, Телат, ельэіу Жъажъыем.

Адрэри къезэгъыгъ. Яшар ыкъо Рэмзи игуапэу къахэлэжьэнэу зигъэхьазырыгъ.

- Тхы, тихьакіэ, шъабэу къепчъы Гъукіэліым.
 - 1. Шагуджхьабл
 - 2. Дзыбэхьабл
 - Хьапэпххьабл
 Хьабышкохьабл
 - 5. Ожъхьабл
 - 6. Ацумхьабл
 - 7. БрамыкІхьабл
 - 8. Бэснэйхьабл
 - 9. ГутІэхьабл 10. Борэнэхьабл
 - I0. Борэнэхьабл I1. ТІыухьабл
 - 12. Тэкъэжъхьабл
 - 13. Шъхьэлэхъохьабл14. Ацумыжъхьабл
 - 15. ХьакІэмзый
 - 16. ЩхэтІэхьабл
 17. КъокІэхьабл
 - Къокіэхьабл
 Бырэхьабл
 - 19. Цыекъохьабл
 - 20. Klэсэхьабл
 - 1. Къазэхъохьабл
 - 2. Джанхъотые 3. ХыдзэлІхьабл
 - 24. Тыркуаохьабл
 - 5. Хьахъохьабл
 - 26. Ащэбай
 - . 27. Пэцые
 - 28. Нэгъужъхьабл
 - 29. Хьадж-Хьэсэнэхьабл
 - 0. Хьампыйхьабл
 - 31. Хьатыпххьабл
 - 32. Нэцэхьабл
 - 33. Щыхъхьабл
 - 34. АмыкІхьабл
 - 35. КІыкІухьабл (Чичухьабл)
 - 36. ШыхэлІэхьабл 37. Кобпуьабл
 - 37. Коблхьабл38. Шыхылхьабл.

кългаон. Кълг Теуцожь.

(Джыри къыкІэлъыкІощт).

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм ипредпринимательхэм яфитыныгъэхэм якъэухъумэнкіэ Уполномоченнэм ехьыліагъ» зыфиіорэм ия 2-рэ статья зэхъокіыныгъэ фэшіыгъэным фэгъэхьыгъ

> Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2014-рэ илъэсым шэкІогъум и 19-м ыштагъ

А 1-рэ статьяр. Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм ипредпринимательхэм яфитыныгъэхэм якъэухъумэнкіэ Уполномоченнэм ехьыліагъ» зыфиюрэм ия 2-рэ статья зэхъокіыныгъэ фэшіыгъэным фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ

Республикэм ипредпринимательхэм яфитыныгъэхэм якъэухъумэнкІэ Уполномоченнэм ехьылІагь» зыфию N 207-р зытетэу 2013-рэ илъэсым бэдзэогъум и 4-м къыдэкІыгъэм ия 2-рэ статья зэхъокІыныгъэ фэшІыгъэнэу, мыщ фэдэ къэlуакІэ зиІэ я 51-рэ пунктыкІэр хэгъэхъогъэнэу:

«51 Федеральнэ законэу N 273-р зытетэу «Къолъхьэ тын-Іыхыным пэуцужьыгьэным ехьылІагь» зыфиюу 2008рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 25-м къыдэкІыгъэм ия 131-рэ статья къызэрэдилъытэрэм тетэу»;».

Я 2-рэ статьяр. Мы Законым кіуачіэ иіэ зыхъурэр

Официальнэу къызыхаутырэм ыуж мэфи 10 зытешІэкІэ, мы Законым кІуачІэ иІэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышъхьэу ТХЬАКІУЩЫНЭ Аслъан къ. Мыекъуапэ,

шэкІогъум и 27-рэ, 2014-рэ илъэс

Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ иунашъу

Адыгэ Республикэм социальнэ фэlо-фашlэхэр зэрэщызэшlуахыхэрэм, ахэм ахъщэу атефэрэм ыкіи піальэу зыщагьэцакіэхэрэм яхьыліэгьэ кьэбарыр ыпкіэ хэмыльэу ціыфхэм аіэкіэгъэхьэгъэным фэгъэхьыгъ

Федеральнэ законэу N 442-р зытетэу «Урысые Федерацием щыпсэурэ ціыфхэм социальнэ фэіо-фашіэхэр афэгъэцэкІэгъэнхэмкІэ лъапсэу щыІэхэм яхьылlагъ» зыфиloy 2013-рэ илъэсым тыгьэгьазэм и 28-м къыдэкІыгьэм, Адыгэ Республикэм и Законэу N 332-р зытетэу «ЦІыфхэм ясоциальнэ фэlo-фашІэхэм ягьэцэкІэн епхыгьэ Іофыгьо заулэхэм яхьылlагъ» зыфиlоу 2014-рэ илъэсым бэдзэогъум и 30-м аштагъэм атегъэпсыхьагъэу унашъо сэшіы:

1. Адыгэ Республикэм социальнэ

фэlо-фашlэхэр зэрэщызэшlуахыхэрэм, ахэм ахъщэу атефэрэм ыкІи піалъэу зыщагьэцакІэхэрэм яхьылІэгьэ къэбарыр ыпкІэ хэмыльэу цІыфхэм аІэкІэгьэхьэгъэным фэгъэхьыгъэ шапхъэхэр ухэсыгъэнхэу.

2. Къэбар технологиехэмкІэ отделым къэралыгъо бюджет учреждениеу «Программэ-техникэ ІофтхьабзэхэмкІэ гупчэр» зыфиlорэр игъусэу Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ къыфэгъэзэгъэ организацием шъхьэихы3. Къэбар-правовой отделым ипа-

щэу О.В. Долголенкэм:

мы унашъор Адыгэ Республикэм Іофшіэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ исайтрэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкІэкІо къулыкъухэм яофициальнэ Интернет-сайтрэ аригъэхьанэу;

къыхаутыным пае мы унашъор гьэзетхэу «Советскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ макъэмрэ» яредакцие, мазэ къэс къыдэкІырэ официальнэ тедзэгъоу

гъэ къэбарыр аlэкlигъахьэзэ ышlынэу. «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр» зыфиlорэм alэкlигъэхьанэу.

4. Мы унашъом игъэцэкІэн зэрэкІорэм иуплъэкІун министрэм иапэрэ гуадзэу Т.И. Самонинар фэсэгъа-

5. 2015-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м кънщегъэжьагъэу мы унашъом кІуачІэ иІэ мэхъу.

Министрэу ОСМЭН Альберт къ. Мыекъуапэ, шэкІогъум и 21-рэ, 2014-рэ илъэс N 320

Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ иунашъу

Адыгэ Республикэм Іофшіэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкіэ и Министерствэ иунашъоу N 184-р зытетэу «Щытхъу тамыгъэу «Материнская слава» зыфиlорэмрэ Щытхъу дипломэу «Кlэлэцlыкlухэм япіункіэ гъэхъагъэу ышіыгъэхэм апае» зыфиіорэмрэ зыфагъэшъошэгъэ ныхэу сабыибэ зиіэхэм зэтыгьо ахъщэ ІэпыІэгьу аlэкlэгьэхьэгьэным ехьылlагь» зыфиlоу 2009-рэ ильэсым lоныгьом и 2-м къыдэкіыгъэм зэхъокіыныгъэхэр фэшіыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъоу N 285-р зытетэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо программэу «ЦІыфхэм социальнэ Іэпы-Іэгъу ятыгъэныр» зыфиlоу 2014 — 1016-рэ илъэсхэм ателъытагъэр щыІэныгъэм щыгъэцэк і этыным, ным, унагъом уасэу афашІырэм зыкъегъэІэтыгъэным, кІэлэцІыкІухэм япІункІэ ным гъэхъагъэу ышІыхэрэр къыдэлъытэгъэнхэм апае унашъо сэшіы:

1. Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ иунашъоу N 184-р зытетэу

«Щытхъу тамыгъэу «Материнская слава» зыфиlорэмрэ Щытхъу дипломэу «КІэлэцІыкІухэм япІункІэ гъэхъагъэу ышІыгъэхэм апае» зыфиІорэмрэ зыфагъэшъошэгъэ ныхэу сабыибэ зиlэхэм зэтыгьо ахъщэ ІэпыІэгьу аІэкІэгьэхьэгъэным ехьылlагъ» зыфиloy 2009-рэ илъэсым Іоныгъом и 2-м къыдэкІыгъэм зэхъокІыныгъэхэр фэшІыгъэнхэу, а 1-рэ пунктым иа 1-рэ подпункт мыщ тетэу тхыгъэнэу:

«1. Щытхъу тамыгъэу «Материнская слава» зыфиlорэр зыфагъэшъуашэхэрэм — сомэ 15000-рэ;».

2. Къэбар-правовой отделым ипащэу О.В. Долголенкэм:

- мы унашъор Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ исайтрэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкІэкІо къулыкъухэм яофициальнэ Интернет-сайтрэ аригъэхьанэу;

къыхаутыным пае мы унашъор гъэзетхэу «Советскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ макъэмрэ» яредакцие, мазэ къэс къыдэкІырэ официальнэ тедзэгьоу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр» зыфиюрэм аlэкlигъэхьанэу;

- Урысые Федерацием ишъолъырхэм яшэпхъэ правовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхьаным пае Урысые Федерацием юстициемкІэ и Министерствэ Адыгэ РеспубликэмкІэ и ГъэІорышІапІэ мы унашъор ІэкІигъэхьанэу.

3. Мы унашъор зэрагъэцакІэрэм иуплъэкІун сэ сшъхьэкІэ зыфэсэгъазэ.

> Министрэу ОСМЭН Альберт

къ. Мыекъуапэ, шэкІогъум и 24-рэ, 2014-рэ илъэс N 322

Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ иунашъу

Адыгэ Республикэм Іофшіэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкіэ и Министерствэ иунашъоу «Адыгэ Республикэм къэралыгъо граждан къулыкъу ІэнатІэхэр щызыІыгъ зышІоигъохэм ямылъку, хахъоу яlэхэм афэгъэхьыгъэ къэбарыр зэраlэкlагъэхьэрэ шlыкlэм ехьылlагъ» зыфиlоу 2012-рэ илъэсым бэдзэогъум и 30-м къыдэкіыгъэм зэхъокіыныгъэхэр фэшіыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Федеральнэ законэу N 273-р зытетэу «Къолъхьэ тын-Іыхыным пэуцужьыгъэным фэгъэхьыгъ» зыфиloy 2008-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 25-м, джащ фэдэу Урысые Федерацием и Президент и Указэу N 453-р зытетэу «Урысые Федерацием и Президент къолъхьэ тын-Іыхыным пэшІуекІогъэным иІофыгъохэмкІэ зыкІэтхэжьыгъэ акт заулэхэм зэхъокІыныгъэхэр афэшІыгъэнхэм фэгъэхьыгъ» зыфиюу 2014-рэ илъэсым мэкъуогъум и 23-м къыдэкІыгъэхэм адиштэу хъуным пае унашъо сэшіы:

1. Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ иунашъоу «Адыгэ Республикэм

къэралыгъо граждан къулыкъу ІэнатІэхэр щызыныгь зышноигьохэм ямыльку, хахьоу яІэхэм афэгьэхьыгьэ къэбарыр зэраІэкlагьэхьэрэ шыкlэм ехьылlагь» зыфиюу 2012-рэ илъэсым бэдзэогъум и 30-м нашеф дехестины захъок выныгъзхар фэшыгъэнхэу:

1) я 3-рэ пунктым иа 1-рэ подпункт мыщ тетэу тхыгъэнэу:

«1) граждан къулыкъумкІэ ІэнатІэм Іуагъэхьан зыхъукІэ;»;

2) я 9-рэ пунктыр мыщ тетэу тхыгьэ-

«9. Къэралыгьо ІэнатІэм Іуагьэхьэрэ цыфым шапхъэу щы эхэм яя 3-рэ пункт иа 1-рэ подпункт тегъэпсыхьагъэу къэбарыр заlэкlигъэхьагъэм ыуж зы мазэм къыкІоцІ зэхъокІыныгъэхэр зыфэхъугъэ къэбарыр икІэрыкІэу аІэкІигъэхьанэу. Шапхъэхэм яя 3-рэ пункт ия 2-рэ подпункт зигугъу къышІырэ пІалъэр зикІырэм ыуж зы мазэм къыкІоцІ нэфагъэ зыхалъхьэгъэ къэбархэр аlэкlигъэхьанхэу.».

2. Къэбар-правовой отделым ипащэу О.В. Долголенкэм:

мы унашъор Адыгэ Республикэм Іофшіэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ исайтрэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкІэкІо къулыкъухэм яофициальнэ Интернет-сайтрэ аригъэхьанэу;

— къыхаутыным пае гъэзетхэу «Советскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ макъэмрэ» яредакцие, мазэ къэс къыдэкlырэ официальнэ тедзэгьоу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр» зыфиlорэм аlэкlигъэхьанэу;

- Урысые Федерацием ишъолъырхэм яшэпхъэ правовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхьаным пае Урысые Федерацием юстициемкІэ и Министерствэ Адыгэ РеспубликэмкІэ и Гъэюрышіапіэ мы унашъор Іэкіигъэхьанэу.

3. Мы унашъом игъэцэкІэн зэрэкІорэм иуплъэкіун сэ сшъхьэкіэ зыфэсэгъазэ.

къ. Мыекъуапэ, шэкІогъум и 27-рэ, 2014-рэ илъэс

Министрэу ОСМЭН Альберт

Мурэтэ Чэпае ищыІэныгъэ гъогу

Адыгэ Лъэпкъ театрэм исценэ ліэшіэгъу ныкъо тетыгъэ артистышхоу, драматургэу Мурэтэ Чэпай Исмахьилэ ыкъор къызытхэмытыжьыр илъэс хъугъэ. Тиискусствэ, тикультурэ, тилитературэ чіэнэгъэшхо ашіыгъ.

Мурэтэ Чэпае ролишъэм ехъу къышІыгъ. Итворческэ гъогу узырыплъэжькІэ нафэ къыпфэхъу искусствэм хэушъхьафыкІыгьэ лъагьо зэрэщыпхырищыгъэр. Адыгэ артистым къыдэхъумэ шІоигьощтыр, насыпыгъэу зыфилъэгъужьыщтыр зэкІэ зэрилъэгъулІэжьыгь. Творчествэм ылъэныкъокІэ Чэпае насыпышІуагь, а насыпыр ежь ыгу кіуачіэкіэ, иіэпэіэсыныгъэкІэ, исэнэхьат зэригъэлъапіэщтыгьэмкіэ зыфишіыжьыгь, иІофшІэгъу-иныбджэгъухэм ахэтэу къызфихьыжьыгъэ щытхъу.

1939-рэ илъэсым мэкъуогъум

и 12-м Лэшэпсынэ ар къыщыхъугъ. Хэгъэгу зэошхоу къежьагьэм ятэ хэкІодагъ, нымрэ къо закъомрэ къызэлъэхэнагъэх. Адрэ къоджэ кіалэхэм афэдэу къинкіэ къэтэджыгъ, зэратекІыщтыгъэ закъор орэдым зэрэпыщэгъагъэр, щы-ІэкІэ зэжъум емылъытыгъэу чэфылэу зэрэщытыгъэр ары. Янэ колхоз губгьом зызыдищэкІэ, бзылъфыгъэхэм орэд къафијощтыгъ, тіэкіу нэмыіэми шъузабэмэ агу жьы дигъэкІыщтыгъ. ЕджапІэм

щеджэзэ художественнэ самодеятельностым чанэу хэлажьэщтыгь, едзыгьо ціыкіухэр ытхыхэти, къышіыжьыщтыгьэх, кіэлэегъаджэмэ агъэшіагъоу. Артист сэнэхьатым екіурэ пъагьом теуцонымкіэ апэрэ пъэбэкъоу ар щытыгъ. Московскэ театральнэ институтым чіахьэ зэхъум ащ ишіуагъэ къызэрекіыжыгъэр нафэ. Игуапэу, пъэшэу егугъузэ Адыгэ студиеу институтым щыпэрытыгъэм щеджагъ, дэгъоу къыухыгъ.

" Апэрэ къэшІынхэр

Апэу профессиональнэ сценэм къызэрэтехьагъэр урыс драматургием иклассикэу Александр Островскэм ипьесэу «Чапыч зимы агъэм уплэжъ ыгъотыгъ» зыфиlоу адыгабзэкlэ институтым щагъэхьазыри, Мыекъуапэ къащэжьыгъэм Крутицкэм иролэу къыщишІыгъэр ары. Сценэм щытлъэгъущтыгъэр лІыжъ нэтхъэ-патхъ, мэкъэ кІэзэз гущы ак юр, нэ уцыргъугъэ щтагъэкІэ изыплъыхьакІ, игъыкІэ-ипчъакІ — а пстэур къэгъэшъыпкъэжьыгьэу образым икъэтын рихьылІэн зэрилъэкІыгъэм нафэ къышІыгъагъ артист дэгъу тиІэ зэрэхъущтыр. Арэуи хъугъэ. КъыкІэлъыкІогъэ рольхэм ар къаушыхьатыгь.

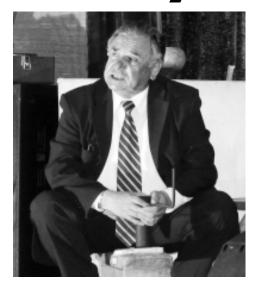
Сыд фэдэ сценическэ жанрэри изэфэдэу Іоф ышІагъ, иІэпэІэсэныгъэ зэрэхигъэхъощтым ишъыпкъэу пылъыгъ. Хэхыгъэу комедийнэ артист е трагедийнэ артист пІонэу щытыгъэп. Къырапэсырэ ролыр ыгу етыгъэу, икъу фэдизэу пкъырыхьэзэ къышіыщтыгъ. Тидраматургмэ япьесэхэмкІэ агъэуцугъэ спектаклэмэ роль зэхэдз ымышІэу, орэины е орэціыкіу фаеми, ыгу яюу, ыгъатхъэу ахэлэжьагъ. «Острохарактернэ роль» зыфаюрэмэ нахь афэщагьэщтыгь. Ащ фэдэх гузэхэш от эшк э къышыгьэ образхэу Мамый Ерэджыбэ идрамэу «Насыпыр ежь-ежьырэу къакІорэп» зыфиІорэм хэт Ожъубэныр, Шъхьаплъэкъо Хьисэ и «Шэуджэн Мосэ» хэт героир, нэмыкІхэри. Классикэм зыфэбгъазэмэ, А. Пушкиным итрагедие ціыкіумэ атехыгъэ спектаклэу «Тэлаум

ары. Изекіокіэ-шіыкіи, игустырыгъи екіоу, грузин пьесэм диштэу ролыр ыгъэпсыгъ. Мы спектаклым драматургиемкіэ хэгъэгум къэгъэлъэгъонэу а лъэхъаным щыіагъэм апэрэ степень зиіэ диплом къыщихьыгъ, ащ Чэпае иіахьышіуи хэлъыгъ.

Драматургым игупшыс Мурэтэ Чэпае итвор-

Мурэтэ Чэпае итворчествэ пьесэхэм чІыпІэшхо щаубыты. Апэрэ пьесэу театрэм пае ытхыгъэ «Батырыр» 1973-рэ илъэсым агъэ-

уцугь. Нравственнэ Іофыгьохэр пьесэм къыщеІэтых. Зикъуаджэ колхоз тхьаматэу къагъэкІожыгъэ кІалэу Батыр тыгъуакІохэм, ерыуаджэхэм, зэщыхъуакІохэм бэнэ пхъашэ аре-

забэхэр» ящэнэрэу театрэм ыгъэуцужьыгъ. Къыхэдгъэщы тшоигъу спектаклыр творческэ гъэхъэгъэ инэу зэрэхъугъэм ишыхьат авторэу Мурэтэ Чэпаерэ зыгъэуцугъэ Зыхьэ Заурбыйрэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо премие къазэрэфагъэшъошагъэр.

Чэпае ипьесэхэмкіэ Адыгэ театрэм имызыкъоу, нэмыкіхэми ыціэ щаригъэіуагъ. Адыгэ Республикэм икамернэ музыкальнэ театрэ комедиеу «Шіульэгъур мэшіошху» зыфиіоу Ч. Муратэм ытхыгъэр щагъэуцугъ, Къэбэртэе драматическэ театрэм «Іэнатіэм игъэрхэр» къыщагъэльэгъуагъ.

Муратэм ипьесэхэр адыгэ литературэбзэ къабзэкІэ тхыгьэх, драматургием ишапхъэхэм арылъ, темэу къаlэтыхэрэр цыфмэ ашІогьэшІэгьоных. Ары бгъэуцуным тегъэпсыхьагъэхэу зыкІыщытхэри. Илъэс зэфэшъхьафхэм а пьесэхэр зыдэт тхылъищ къыдигъэкІыгъ, яплІэнэрэ тхылъ-гукъэкІыжьри къыхаутыгь, ау ежь къылъэгъужьынэу хъугъэп. Чэпае итворчествэ зэдзэкіын Іофми чіыпІэшхо щиубытыщтыгь. Пьесэ зыбгъупшІ адыгабзэм рилъхьагъэу театрэм къыщагъэлъэгъуагъ, литературабзэу ІэкІэлъыгъэм ари къыкІэкІуагъ.

Чэпае сэмэркъэушхо зыхэльыгъэ ціыф шіэгъуагъ, ныбджэгъоу уиіэщтмэ, гъусэ пшіыщтмэ фэдэ щыіагъэп. Адыгагъэм изехьэкіуагъ, иныбджэгъуиіофшіэгъу нахьыжъмэ лъэшэу яшъхьэкіафэщтыгъ, яактерскэ гъэхъагъэмэ ащыгушіукіыщтыгъ. Ціыфхэм ахэхьаныр, гущыіэгъу ышІынхэр икІасагъ, и Лэшэпсынэ, ащ ицІыфхэм бэрэ шІукІэ ягугъу къышІыщтыгъ.

Тилъэпкъэгъухэр зыщыпсэухэрэ ІэкІыб къэралыгъохэм бэрэ анэсыгъ, тиискусствэ иліыкіо шъыпкъагъ піоми хэукъоныгъэ хъущтэп. Тилъэпкъэгъумэ ахэхьаным илъагъо къыфызэГузыхыгъэр Германием щыпсэущтыгъэ Едыдж Батырай ары. Чэпае ащ ригьэблагъи, ыдэжь ыщэгьагь, хьакІэ льапІэу къыдэзекІуагъ, ныбджэгъу зэфэхъугъэх. Нэужым ежь Батырай хэкужъым къэкІожьыгъэу Мыекъуапэ щэпсэу. Тыркуем, Германием, США-м, Израиль, Сирием, Иорданием бэ къащикІухьагъэр, концертхэр къафитыштыгъэх, иорэдхэмкІэ, исэнаущыгъэкІэ агу къыщэфыщтыгъ. Дунаим щыціэрыю кинотехыпіэу Голливуд зэкіом адыгэ орэдыр къызэрэщи/уагъэр ежьми шІогъэшІэгъоныжьэу къыІотэжьыштыгъ.

Чэпае тхэным ренэу пыльыгь, «Адыгэ макьэм», «Зэкьошныгьэм» статьяхэр къащыхиутыщтыгьэх, радиомрэ телевидениемрэ творческэ блэгьэныгьэ адыриlагь. Телекъэтынэу «Сищиlэныгь — сидунай» зыфиlорэр зэкlэльыкlоу пчьагьэрэ къагьэльэгьуагь. Ежь ар гум льыlэсэу зэрищагь. Итхыльи ары шъхьэу фишlыгьэр.

Щытхьоу фаlуагьэр къылэжьыгъ

Мурэтэ Чэпае творческэ гьогу шіагьо къыкіугь. Игьэхъагъэхэм япэсыгъэ тын лъапІэхэу СССР-м культурэмкІэ и Министерствэ и Щытхъу тамыгъэу «За отличную работу» зыфи-Іорэр, РСФСР-м, Къэбэртэе-Бэлъкъар Республикэм язаслуженнэ артист, Адыгэ Республикэм инароднэ артист щытхъуцІэхэр иІагъэх, медальхэу «За доблестный труд», «Адыгеим и Щытхъузехь» зыфиlохэрэр къыфагъэшъошагъэх, Урысые Федерацием итеатральнэ Іофышіэхэм ыкіи итхакіохэм ясоюзхэм ахэтыгь, общественнэ советэу республикэм культурэмкІэ и Министерствэ дэжь щыІэм итхьамэтагь.

Мурэтэ Чэпае итворчествэ, ищыіэныгъэ блэкіыгъэ лъэхъаным итэу тызэрэтегущыіэрэм гур къефызы. Ироль пшъхьапэхэмкіэ, ипьесэ хъарзынэхэмкіэ, иціыфыгъэ-бэрчэтыгъэкіэ, инэгушіо нэплъэгъукіэ, ымэкъэ гохькіэ ренэу къытхэтыщт.

ШЪХЬАПЛЪЭКЪО Къэсэй.

Театровед, Адыгэ Республикэм искусствэхэмкіэ изаслуженнэ Іофышіэшху.

щыешхэ-ешъу» зыфиюрэм хэт рыцарь хьацэр гъэшвэгъон дэдэу, фэкъулаеу, образым икъэтын екюлвкіз хэхыгъэ фыриву, бзэджэшвагъэкіз ыугъоигъэм хьацэ ехъулвэжьыгъэм трагедие шъыпкъэ къызэрэпкъырыкырэм игупшысэ лъапсэу Пушкиным хилъхьагъэм лъывэсэу, актерскэ къулайныгъэр, макъэр икъу фэдизэу ыгъэфедэхэзэ къызэришвагъон умылъэківнау щытыгъ.

Классикэм къыхэхыгъэу Лопе де Вега, Чеховым, Гоголым, Гольдони япроизведениехэу театрэм щагъэуцугъэмэ роль гъэшіэгьонхэр къащишіыгъэх. Анахьэу хэбгъэунэфыкІынэу ифэшъуаш Шекспир итрагедиеу «Отелло» роль шъхьа эр къызэрэщишІыгьэр. А трагедиер гу тезышІыхьэу зыгъэуцурэ театрэм, ащ философскэ гупшысэ куоу кіоціылъыр къэзыіэтын зылъэкІырэм сыдигъокІи щытхьоу фальэгъу. Тэ титеатрэ ар фызэшіокіыгь, адыгабзэкіэ Отелло къэзыгъэгущыІэгъэ Мурэтэ Чэпае, режиссерым, зэкІэ хэлэжьагъэхэм къаушыхьатыгъ Адыгэ театрэр пытэу ылъэ теуцуагъэу зэрэщытыгъэр.

Мурэтэ Чэпае къышІыгъэ рольмэ ащыщэу джыри зы ыцІэ къесІомэ сшІоигъу — ар Нодар Думбадзе ипьесэу «УмыгумэкІ, тян!» зыфиІорэм хэт Вано

шыліэ, хьалэлэу лажьэхэрэмкіэ зафэу, гукІэгъу зыхэлъ кІалэу къыгъэлъэгъуагъ. Лъэхъаным диштэрэ темэр сценическэ къэтыкіэ гъэшіэгъонкіэ шіошъхъуныгъэ къыпхилъхьэу театрэм ыгъэпсын ылъэкІыгъ. ЯтІонэрэ пьесэр «Шъузабэхэр» ары. ЦІ у фишіыгъэмкі э къэоші э лъэхъэнэ къин къызэригъэлъагъорэр. Зыщыгъуазэу, ежь ылъэгъугъэу, къышІэжьырэр ары итхыгьэ лъапсэ фишІыгьэр. Шъузабэмэ пытагъэу охътэ гузэжъогъум къызхагъэфагъэр ащыгушхукІэу авторым къытхыгъ. Шъузабэу къэнэгъэ тянэхэу псэр яхьафэу тызыпІугъэхэм, тезыгъэджагъэхэм, колхоз Іофым пкъэоу кІэтыгъэхэм япэсыгъэ саугъэтэу хъугъэ театрэм испектаклэ.

Хэгъэгу зэошхом къиныгъогузэжъогъоу къыхыыгъэм ехьылыгъэ темэр «Ным игумэк!» зыфиюу ытхыгъэ пьесэм щыльигъэкютагъ. Мэхьэнэ купк!эу и!эмк!э, мыкюсэрэ конфликтэу хэлъымк!э лъэшэу узы!эпищэу театрэм къыгъэлъэгъуагъ.

Ащ къыкіэлъыкіогъэ лакъырд комедиеу «Ізнатіэм игъэрхэр» зыфиіорэр илъэсипші фэдиз хъугъэ загъэуцугъэр, непи репертуарым хэт, къагъэлъагъо. Чэпае иаужырэ мафэ нэс мыщи, «Шъузабэхэми» гум лъыіэсэу рольхэр къащишіыгъэх. «Шъу-

О КУЛЬТУРЭМ И ИЛЪЭСРЭ МУЗЕЙХЭМРЭ

Алъэгъурэм шІэныгъэ къыхахы

Краснодар краимрэ Адыгэ Республикэмрэ зэгъунэгъушіух. Язэпхыныгъэхэр культурэм, искусствэм, спортым ащагъэпытэх. Ныбжьыкіэхэм шіэжь яіэнымкіэ зэхахьэхэр афызэхащэх, музейхэм зэіукіэгъухэр ащэкіох.

Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ музей Апшерон, Шытхьэлэ районхэм якІэлэеджакІохэр мы мафэхэм щыІагьэх. Музеим шІэныгъэмкІэ иІофышІэу Сихьаджэкъо - Принэ ижъырэ пъэхъаным адыгэмэ ящыІэкІэ-псэукІэ зыфэдагьэр, хатэхэр зэралэжьыщтыгьэр, ячІыгу зэрэбаигъэр, унагъом адыгэ шэн-хабзэхэр зэрэщызэрахьэщтыгъэхэр, адыгэ пшъашъэм унэм псэупІэ хэхыгъэ зэрэщыриlагьэр, джэныкъо машlом игьэпсыкІэ пІуныгъэм зэрэдиштэщтыгъэр, нэмыкІхэри гупшысэ куухэр ахэльэу къафиlотагьэх.

Шытхьэлэ районым къикІыгъэхэм адыгэхэр, урысхэр, чэчэнхэр, ермэлхэр ахэтыгъэх. Замира Токузовам, Аида Оксузовам, фэшъхьафхэм къызэрэтаlуагъэу, Лъэпкъ музеим щалъэгъугъэр ашіогъэшіэгъон, ядэжьхэм зыкожьхэкіэ къэбар макІэп яныбджэгъухэм, яlахьылхэм къафаlотэщтыр.

Узыгъэгупшысэрэ упчІэхэр кІэлэеджакІохэм къытатых, elo Сихьаджэкьо Иринэ. — Адыгэмэ ятарихъ тыкъытегущыІэ зыхъукІэ, лъэпкъым къырыкІуагъэм нахьышІоу зыщагьэгьуазэ ашІоигьоу къэгьэльэгьонхэм япльых, зэгъэпшэнхэр ашІых.

ЗэльашІэрэ археологэу, Льэпкь музеим шіэныгъэмкіэ иіофышіэ шъхьа ву Тэу Аслъан тарихъымрэ чІым чІэлъ пкъыгъохэмрэ зэрэзэпхыгъэхэм къытегущыІэзэ, адыгэхэр Мыекъопэ районым зэрэщыпсэущтыгъэхэм, Улапэ иlуашъхьэхэм къащагъотыгъэ пкъыгьохэу дышъэм, тыжьыным ахэшІыкІыгъэхэм кІэлэеджакІохэр къакІэупчІагьэх. НахьыпэкІэ тилъэпкъэгъухэм яІэпэІэсэныгъэ зыфэдагьэр нахышоу зэрагьэшагь.

Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ музей зэзэгъыныгъэхэр зыдишІыгьэхэ Шытхьэлэ, Апшерон, нэмык

районхэм яныбжык Іэхэр тикъэгъэлъэгъонхэм нахьыбэрэ яплъыхэ ашІоигьоу къытаІуагъ. Урысыем культурэм и Илъэс зэрэщыкІуагъэм шІуагъэу къыздихьыгъэр тинэрылъэгъу.

Тыгъэгъазэм и 21-м къыщыублагъэу лъэпкъ шэн-хабзэхэм, шІэжьым яхьылІэгьэ зэхахьэхэр музейхэм, еджапІэхэм, культурэм иунэхэм ащызэхэтщэщтых, тирайонхэм тащыІэщт, къытиІуагъ Адыгэ Республикэм лъэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет итхьаматэу Шъхьэлэхъо Аскэр. — Концертхэр къатыщтых, лъэпкъ орэдышъор агъэжъынчыщт. Музейхэм ащыкіорэ зэіукіэгъухэм мэхьэнэ ин ятэты.

Сурэтым итыр: Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ музей къэкіогъэ кіэлэеджакіохэм Сихьаджэкъо Иринэ тарихъ къэбархэр къафејуатэх.

🔾 КАРАТЭ. СПОРТЫМРЭ ШІЭЖЬЫМРЭ

Щысэ зытепхырэм

Пшъэдэкіыжь ягъэхьыгъэнымкіэ федеральнэ къулыкъум Адыгэ Республикэмкіэ и ГъэІорышіапіэ, Мыекъўапэ иадминистрацие физкультурэмкіэ ыкій спортымкіэ икомитет, Къокіыпіэм къыщежьэгъэ спорт лъэпкъхэм ащыщэу шъхьэзэкъо зэнэкъокъухэм яфедерациеу Адыгеим щызэхащагъэр кlэщакlо зыфэхъугъэхэ зэјукіэгъур тиреспубликэ икъэлэ шъхьајэ дэгъоу щыкіуагъ.

2000-рэ илъэсым Грознэм лІыхъужъэу щыфэхыгъэ Алексей Саламатиным фэгъэхьыгъэ шІэжь зэнэкъокъур каратэмкІэ яенэрэу Мыекъуапэ щыкІуагъ. ПшъэдэкІыжь ягъэхьыгъэнымкІэ федеральнэ къулыкъум АдыгеимкІэ и ГъэІорышІапІэ икупэу «Кондорым» А. Саламатиным къулыкъур щихьыщтыгъ. Ипшъэрылъхэр дэгъоу зэригъэцакІэхэрэм дакіоу, общественнэ Іофыгъохэм чанэу ахэлажьэщтыгъ. Водителэу, отделым ипащэу щытыгъ. МэшІо лыгъэм хэфагъэхэу зышъхьэ езыхьыжьэжьыгъэ мамыр цІыфхэр къыухъумэхэзэ А. Саламатиныр лІыхъужъэу фэхыгъэ.

Каратэм хэхьэрэ зэнэкъокъоу «Кумитэм» спортсменхэм яІэпэІэсэныгъэ бэнэпІэ алырэ-

волейбол

гьуищмэ къащагъэлъэгъуагъ. Илъэси 6-м къыщаублагъэу 18-м нэс зыныбжьхэр акіуачіэкіи, якъулайныгъэкІи зэпэуцужьыгъэх. Краснодар ыкІи Ставрополь крайхэм, Адыгеим яспортсменхэр апэрэ чыпіэхэм афэбэнагьэх.

-минесты ягьэхыгьэнымкІэ федеральнэ къулыкъум АдыгеимкІэ и ГъэІорышІапІэ ипащэ и Кубок Ермэлхьаблэ къикІыгъэ Владимир Когян, Краснодар щыщэу Илья Измаиловым, Мыекъуапэ ибэнакІоу Владислав Васильевым афагъэшъошагъ. «Кондорым» и Кубок Мыекъуапэ испортсменхэу Г. Егигян, Я. Агуловам, Ставрополь иліыкіоу Г. Жеребцовым къыдахыгъ.

Урысыем и ДОСААФ икъутамэу Адыгеим щыІэм, «Урысыем иофицерхэр» зыфиlорэ ку-

пым, МВД-м, МЧС-м, ІофшІапІэу «Стражым», нэмыкІхэм якубокхэм спортсменхэр афэбэнагъэх. Д. Ахътаом, Ю. Исаевым, В. Орловым, В. Когян, И. Кошелевым, нэмыкіхэм зэіукіэгъухэм текІоныгъэр къащыдахыгъ.

– Команди 8 апэрэ чІыпІэхэм афэбэнагъ, спортсмен 200-м ехъу зэнэкъокъугъ, къытфаlуатэ зэхэщакlохэм, судьяхэм ащыщхэу А. Хьаткъом, А. Хьабэхъум, В. Васильчен- хьыгъэ зэнэкъокъум зэреджакэм, В. Марковым.

Ныбжым емыльытыгьэу ухьазырыныгъэ дэгъу пшъашъэхэм, кІалэхэм къагъэлъэгъуагъ. Илъэс 16 — 17 зыныбжьхэм Ахътэо Дамир икъулайныгъэкІи, ипхъэшагъэкІи къахэщыгъ. Адыгеим

икомандэ апэрэ чІыпІэр фагъэшъошагъ.

- Мыекъопэ пивэшІ заводым ишІогъэшхо къытигъэкІыгъ, къытиlуагъ къулыкъушlэу, майорэу Виктор Марковым. — Псы ІэшІухэр спортсменхэм, зэхэщакІохэм апае къытитыгъэх, ащ ипащэ «тхьауегъэпсэу» гъэзетымкІи етІо тшІоигъу.

«Тыгу къэкlыжьыным фэшl...» Джары А. Саламатиным фэгъэгъэхэр. ЦІыфхэр къыухъумэхэзэ ыпсэ зытыгъэм лІыгъэу зэрихьагъэр ныбжьыкlэхэм къафаlyaтэ, А. Саламатиным фэдэ къулыкъушІэхэр щысэ афэхъух.

Сурэтыр зэнэкъокъум къыщы-

• ГАНДБОЛ. СУПЕРЛИГЭР

Ящэнэрэ чІыпІэм щыІ

Мыекъопэ волейбол командэу «Динамо-МГТУ»-р апшъэрэ купэу «Б»-м хэтэу Урысыем изэнэкъокъу хэлажьэ. Тренер шъхьаІэу, Адыгеим изаслуженнэ тренерэу Павел Зборовскэм тызэрэщигьэгьозагьэу, тиспортсменхэр шэмбэтым ыкІи тхьаумафэм Ростов-на-Дону щешІэщтых.

«Динамо-МГТУ»-м купэу зыхэтым очко 21-рэ къыщихьыгъ, ящэнэрэ чІыпІэм щыІ. «Ростов-Волей» зыфиlорэ командэм зичэзыу ешІэгъухэр дыриІэщтых.

«Адыифым» изэlукlэгъухэр

Гандбол бзылъфыгъэ командэу «Адыифым» иешІэгъу Мыекъуапэ щыкІощт. Урысыем икомандэ анахь лъэшхэм ащыщэу «Ладэм» тиспортсменкэхэр тыгъэгъазэм и 24-м тикъалэ щыдешІэщтых.

Мыекъопэ «Адыифыр» купым хэт командэхэм ауж къенэми, иІэпэІэсэныгъэ хигъэхъонэу, ешіэкіэ дэгъу къыгъэлъэгъонэу фэтэІо. Тикомандэ зэІукІэгьоу иІэщтхэм къащылъэгьощт аужырэ чІыпІэр къытын ылъэкІыштмэ.

Зэхэзыщагъэр ыкІи къыдэзыгъэкІырэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэщыІэр:

385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр,

Телефонхэр: приемнэр:

52-16-79, редактор шъхьаІэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,

редактор гуадзэрпшъэдэкІыжь зыхьырэ секретарыр: 52-16-77.

E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьатыгъэр:

Урысые Федерацием хэутын ІофхэмкІэ, телерадиокъэтынхэмкІ́э ыкІи зэлъы-ІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чІыпІэ гъэІорышІапІ, зэраушыхьатыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

> ЗэкІэмкІи пчъагъэр 4046 Индексхэр 52161 52162 Зак. 3281

Хэутыным узщыкІэтхэнэу щыт уахътэр Сыхьатыр 18.00 ЗышыкІэтхэгъэхэ уахътэр Сыхьатыр 18.00

> Редактор шъхьаІэр Дэрбэ Тимур

Редактор шъхьаІэм иапэрэ гуадзэр

> МэщлІэкъо Саид

Редактор шъхьаІэм игуадзэр пшъэдэкІыжь зыхьырэ секретарыр

Хъурмэ Хъусен

Нэкіубгьор зыгьэхьазырыгьэр ЕМТІЫЛЪ Нурбый.